

– Lifelong Learning for Working Professionals –

Soprano Toimintakertomus ja tilinpäätös 2017

- Lifelong Learning for Working Professionals -

SOPRANO OYJ - KOULUTUKSEEN KESKITTYNYT KEHITYSYHTIÖ

Soprano Oyj on palveluliiketoiminnan kehitysyhtiö. Haemme uusia sijoituskohteita toimialoilta, joissa näemme rakennemuutoksen ja konsolidaation mahdollisuuksia. Juuri nyt olemme erityisen kiinnostuneita koulutusalan yhtiöistä, joissa kehittyneillä digitaalisilla palveluilla voidaan luoda merkittävää lisäarvoa.

Koulutustoimialalla Sopranosta on kasvanut yritysostojen avulla Pohjoismaiden johtava yksityinen koulutusyhtiö. Vuonna 2017 koulutimme 19 000 henkilöä 2 000 eri organisaatiosta.

Sopranon kasvustrategia tiivistyy yhteen sanaan: Collaboration. Rakennamme ympärillemme koulutusalan ja yliopistojen yhteistyöverkostoa ja pyrimme sen avulla laajentamaan kansainvälistä toimintaamme. Kansainvälisen megatrendin mukaisesti koulutusta on yhä useamman ulottuvilla ja samaan aikaan opetus digitalisoituu ja siirtyy pilveen. Soprano pyrkii

hyödyntämään teknologian luomia mahdollisuuksia ja laajentamaan markkina-aluettaan erityisesti kehittyvissä maissa korkeatasoisten sisältöjen ja tekoälyavusteisten oppimisympäristöjen avulla.

Tällä hetkellä Sopranon omat asiantuntijat palvelevat kolmessa maassa ja seitsemässä kaupungissa, Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Tukholmassa, Göteborgissa ja Pietarissa, verkoston kautta kymmenissä maissa sekä virtuaalisesti ympäri maailman. Uusia yhteistyökumppaneita ja virtuaalisia hubeja kartoitetaan Aasian, Afrikan ja Etelä-Amerikan maista.

Soprano Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingin pörssissä, osakkeen tunnus on SOPRA. Sijoittajasivuiltamme löydät ajankohtaiset sijoittajatiedot, tilinpäätökset, osavuositarkastukset sekä vuosikertomukset.

www.soprano.fi

- Lifelong Learning for Working Professionals -

SOPRANO GROUP – KUUSI BUSINESSKOULUA JA GLOBAALI MAHDOLLISUUS

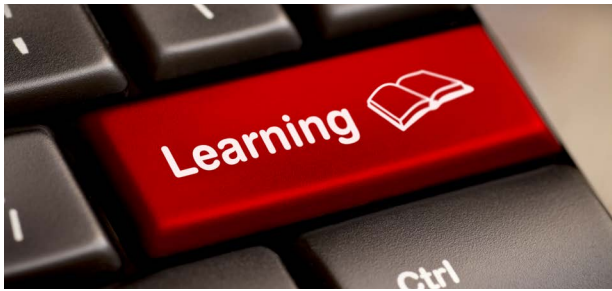
Soprano Groupin kuusi businesskoulua yhdessä kumppaneiden kanssa tarjoavat diplomeja, sertifikaatteja, ammattitutkintoja ja yliopistotutkintoja sekä perinteisin menetelmin että yhä useammin verkossa. Tutkinnot ovat hyväksytyjä kaikissa Euroopan maissa.

Sopranon businesskoulujen 1500 koulutusohjelmaa ovat erikoistuneet johtamiseen, viestintään, kansainväliseen kauppaan ja informaatioteknologiaan.

Yliopistokumppaneiden kanssa kansainvälistä tarjontaa rakennetaan mm. ammatillisten koulujen opettajille ja yrittäjille sekä eri alojen Master's-tutkinnoille.

Toimialansa yhtenä pioneerinä Soprano Group tarjoaa tekoälyavusteisia opintoja verkko-oppimisympäristössä. Sen ansiosta teoreettiset opinnot, käytännön projektit, testit ja keskustelut kollegoiden ja kouluttajien välillä voidaan tehdä yhä useammin kokonaan verkossa.

INFORMATOR TIETURI GROUP

Informator Tieturi Group on noin 10 miljoonan euron liikevaihdolla johtava yksityinen IT-alan koulutusyhtiö Pohjoismaissa. Yhtiön businesskouluista Informator toimii Ruotsissa ja Tieturi Suomessa. Liikevaihdosta tulee 65 prosenttia Ruotsista ja 35 prosenttia Suomesta.

Yhtiö kouluttaa pilvipalveluiden, noin 45 koulutusasiantuntijan ja 300 verkostokouluttajan avulla pääasiallisesti Pohjoismaisten asiakkaidensa työntekijöitä kymmenissä maissa ympäri maailman. Yhtiöllä on koulutuskeskukset Tukholmassa, Göteborgissa, Helsingissä, Tampereella ja Oulussa.

Yhtiö panostaa uusiin digitaalisiin oppimiskäytäntöihin ja tavoitteena on yhdistää halutuimmat kouluttajat ja koulutusta tarvitsevat helpokäyttöisten pilvipalveluiden käyttäjiksi jatkuvan kannattavan kasvun aikaansaamiseksi.

www.informator.se
www.tieturi.fi

MANAGEMENT INSTITUTE OF FINLAND MIF

MIF on noin 6 miljoonan euron liikevaihdolla Suomen johtava yksityinen työelämän kouluttaja. Yhtiön businesskoulut ovat Johtamistaidon Opisto JTO, Infor, Fintra ja MIF Tutkinnot. Liikevaihdosta noin 50 prosenttia tulee ammattitutkinnoista ja toinen puoli johtamisen ja esimiestyön, viestinnän ja markkinoinnin sekä kansainvälisen kaupan koulutuksesta.

Uusien pilvipalveluiden, noin 40 koulutusasiantuntijan ja 300 verkostokouluttajan avulla yhtiö tarjoaa koulutuspalveluja ympäri maailman. Koulutuskeskukset ovat Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa ja Pietarissa.

Yhtiön tavoitteena on tukea asiakkaan strategiaa kasvattamalla osaamista ja tuottamalla mitattavia oppimistuloksia. Kannattavan kasvun ja asiakkaiden entistä parempien oppimistulosten saavuttamiseksi yhtiö panostaa yksilölliseen oppimispolkuun sekä tehokkaisiin oppimismetodeihin ja -ympäristöihin.

www.mif.fi
www.jto.fi
www.infor.fi
www.fintra.fi

Soprano Oyj konserni ja emoyhtiö

**Toimintakertomus ja
tilinpäätös 1.1.-31.12.2017**

SOPRANO OYJ KONSERNI JA EMOYHTIÖ

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 1.1.-31.12.2017

Sisältö	sivu
Hallituksen toimintakertomus	6
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	12
Soprano Oyj konsernitilinpäätös (IFRS)	15
Sisällysluettelo	16
Konsernin laaja tuloslaskelma	17
Konsernitase	18
Konsernin rahavirtalaskelma	19
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	20
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	21
Soprano Oyj emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	54
Tuloslaskelma.....	56
Tase	57
Rahoituslaskelma	59
Tilinpäätöksen liitetiedot	60
Käytetyt kirjanpitokirjat.....	65
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	66
Tilinpäätösmerkintä	66
Tilintarkastuskertomus	67

SOPRANO OYJ

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2017

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Talouden kasvu heijastui koulutuspalveluiden kysyntään. Kilpailutusten ja tarjouspyyntöjen määrä kasvoi Suomen markkinoilla. Valtiovarainministeriön ennakkotietojen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvoi 3,1 prosenttia vuonna 2017. Kasvu tuli lähinnä viennin ja investointikysynnän elpymisestä. Kuluttajien luottamus nousi ennätystasolle ja teollisuuden luottamus vuoden 2011 tasolle. Ruotsissa Konjunkturinstitutet ennakoii kasvun hidastuneen 2,5 prosenttiin.

Koulutuspalveluiden tarjonta kasvaa jatkuvasti, ja markkina polarisoituu. Yksinkertaisten taitojen opiskelu ja tietojen päivitys siirtyy vähitellen verkossa tapahtuvaksi itseopiskeluksi. Tähän markkinaan on tullut useita uusia toimijoita itsepalvelutuotteineen. Myös amerikkalaiset ohjelmistovalmistajat tarjoavat voimallisemmin itse koulutuspalveluita, jolloin myynti perinteisen partner-verkoston kautta supistuu. Kasvava kilpailu näkyy standardituotteiden hintojen laskuna. Laaja-alainen osaamisen kehittäminen sekä työyhteisön johtamis- ja muutosvalmennukset ovat tunnettujen koulutustalojen ja valmentajien toimintakenttää. IT-konsulttitaloja on integroinut alan koulutuspalveluiden tarjoajien kanssa.

Ohjelmistosuunnittelijoista on edelleen kova pula sekä Suomessa että Ruotsissa. Suurin haaste heidän koulutukselleen on ajan puute. Ohjelmoijat ovat kiinni asiakastyössä, eivätkä ehdi perinteisiin luokahuonekoulutuksiin. Tämä lisää kysyntää etänä suoritettaville, ajasta ja paikasta riippumattomille digitaalisille koulutuspalveluille. Samat haasteet kohdistuvat myös muihin koulutuspalveluihin. Koulutustoimiala käy läpi rakenne muutosta, jossa koulutus menee pilveen.

Asiakkaat odottavat entistä vaikuttavampaa osaamisen kehittämistä. Oppimistulokset pitää voida mitata ja niitä hyödyntää heti omassa työssä työpaikalla. Palveluntarjoajat, jotka parhaiten pystyvät tähän haasteeseen vastaamaan, tulevat menestymään. Soprano-konserni tekee yhteistyötä eri alojen tutkijoiden ja professoreiden kanssa kehittääkseen motivoivaa digioppimista ja pelien roolia työelämän oppimisessa.

STRATEGIA

Soprano Oyj on palveluliiketoiminnan kehitysyhtiö. Soprano konsernin liiketoiminta koostuu kahdesta täysin omistetusta liiketoimintasegmentistä: pohjoismainen ICT-koulutukseen erikoistunut Informator Tieturi Group ja suomalainen johtamis- ja esimieskoulutukseen erikoistunut Management Institute of Finland MIF. Lisäksi emoyhtiö osakkuusyhtiöineen raportoidaan kolmantena segmenttinä.

Koulutustoimialalla Soprano-konsernista on kasvanut Pohjoismaiden johtava yksityinen yritysten ja organisaatioiden kouluttaja. Juuri nyt koulutus digitalisoituu, siirtyy pilveen ja toimialajärjestelyt ovat alkaneet. Yhtiön tavoitteena on olla asiakkaalle halutuim kumppani osaamisen kehittämisessä sekä tarjota asiakkaalle paras kurssitarjonta, halutuimmat valmentajat sekä uusimmat oppimisympäristöt. Sopranon asiantuntijat palvelevat Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Tukholmassa, Göteborgissa ja Pietarissa, verkoston kautta kymmenissä maissa ja virtuaalisesti ympäri maailman.

Soprano jatkaa nykyisten osakkuusyhtiöidensä Ambientia E-commerce Oy:n ja Brain Alliance Oy:n aktiivista kehitystyötä ja arvioi oikeaa hetkeä niiden arvon realisoinniseksi. Yhtiö myös hakee uusia sijoituskohteita palveluliiketoiminnasta toimialoilta, joissa rakennemuutos ja konsolidaatio luovat uusia mahdollisuuksia. Erityisesti Soprano on kiinnostunut yhtiöistä, joissa uusilla digitaalisilla palveluilla voidaan luoda merkittävää lisäarvoa.

Vuoden aikana Soprano investoi koulutusvientihankkeeseensa. Tavoitteena on skaalata suomalainen koulutusosaaminen älykkään oppimisolustan avulla kansainvälisille markkinoille. Suomalaisten ammattitutkintojen vienti vapautui vuoden 2018 alusta. Yhtiö on digitalisoinut sisältöjä sekä kartoittanut mahdollisia vientimarkkinoita ja yhteistyökumppaneita. Innovaatiorahoituskeskus TEKES myönsi joulukuussa Sopranolle 1 060 tuhannen euron avustuksen koulutusviennin tutkimus- ja kehitystoimintaan. Avustus on enintään 50 prosenttia 2,13 miljoonan euron hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Yhtiö testaa tekoälyyn pohjautuvaa geneeristä ja globaalisti skaalautuvaa online-koulutustoimintaa sekä ammatillisten tutkintojen vientiä kehittyville markkinoille. Projektin kesto on 6.10.2017 - 30.6.2019.

LIKEVAIHTO

Vuoden 2017 aikana Sopranon tytäryhtiöiden järjestämiin koulutuksiin osallistui noin 19 000 henkilöä yli 2 000 eri yrityksestä tai organisaatiosta. Pitkäkestoisen yli vuoden opinnot vaativan tutkinnon suoritti lähes 2 800 henkilöä. Kursseja toteutettiin noin 3 000. Koulutuksia toteutti konsernin oman henkilöstön lisäksi noin 400 ulkopuolista kouluttajaa ja yhteistyökumppania. Digitaalisen koulutuksen kasvu näkyi tulosteiden määrän supistumisena 12 prosentilla edellisvuodesta.

Sopranon vuoden 2017 liikevaihto oli 15 813 (16 661 vuonna 2016) tuhatta euroa. Konsernin vertailukelpoisen liikevaihto pysyi viime vuoden tasolla (-0,8 %). Se laski alkuvuonna, mutta kääntyi kasvu-uralle vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Ruotsin tytäryhtiön koulutusten myynti supistui. Yksiköistä vahvimmin menestyivät MIF Tutkinnot ja Tieturi. Tilauskanta helmikuun lopussa 2018 oli noin 37 prosenttia (vuonna 2017 samaan aikaan n. 36 prosenttia) yhtiön budjetoidusta liikevaihdosta.

KONSERNIN TALOUDELLINEN TULOS

Soprano-konsernin liiketulos kääntyi vuonna 2017 selvästi positiiviseksi ja oli 663 (-649) tuhatta euroa. Liikevoitto-prosentti oli 4,2 (-3,9) prosenttia. Optimoimalla omien luokkatilojen käyttö, lisäämällä omia kouluttajia ja tehdyillä hinnoittelumuutoksilla konsernin myyntikatemarginaali nousi 2,2 prosenttiyksikköä 59,2 prosenttiin. Muut kiinteät kulut supistuivat edellisvuotisesta 0,7 miljoonaa euroa. Suurin osa kulusäästöistä johtui luopumisesta yli-suurista koulutus- ja toimistotiloista ja niistä saaduista vuokratulusäästöistä. Tilikauden poistot ja arvonalentumiset olivat 377 (355) tuhatta euroa. Vuonna 2016 liiketuloon sisältyi -612 tuhatta euroa vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä.

Konsernin rahoituserät olivat -381 (419) tuhatta euroa, mistä heinä-joulukuun osuus oli -190 (597) tuhatta euroa. Vuonna 2016 toteutetut yrityskaupat käänsivät edellisen vuoden rahoituserät positiivisiksi.

Soprano konsernin koko tilikauden tulos oli 502 (467) tuhatta euroa voitollinen. Heinä-joulukuun liiketulos oli 341 (-410) ja tilikauden tulos oli 337 (208) tuhatta euroa. Koko tilikauden voitosta laskettu, laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos oli 0,02 (0,02) euroa.

Liikevaihto segmentteittäin (m€)	7-12 2017	7-12 2016	1-12 2017	1-12 2016
IT GROUP	4 777	4 431	9 692	10 057
MIF	2 843	2 978	6 156	5 979
Yhteiset erät*	240	-22	633	575
Myydyt liiketoiminnot	0	0	0	742
Konsernierät*	-254	-308	-667	-692
Soprano Oyj konserni	7 606	7 079	15 813	16 661

* Soprano Oyj:n hallintopalveluiden esittämispaikka muutettu liiketoiminnan muista tuotoista liikevaihtoon vuonna 2017, vertailuluvut oikaistu vertailukelpoiseksi. Konsernin sisäinen liikevaihto eliminoitu konsernierät -rivillä

Liiketulos segmentteittäin (t€)	7-12 2017	7-12 2016	1-12 2017	1-12 2016
IT GROUP	391	77	438	147
MIF	302	79	744	121
Yhteiset erät	-372	-572	-559	-763
Myydyt liiketoiminnot	0	0	0	-144
Konsernierät	20	6	40	-10
Soprano Oyj konserni	341	-410	663	-649

TUNNUSLUVUT

Yhtiön tunnusluvut esitetään toimintakertomuksen jälkeen tilinpäätöksen taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut –osiossa.

LIIKETOIMINTASEGMENTIT

Liiketoimintasegmenteillä on omat tavoitteensa ja tuloseurantansa, mutta prosessit ja tukitoiminnot ovat yhteisiä. Vuonna 2016 toteutetun säästöohjelman jälkeen konsernissa keskityttiin vuonna 2017 henkilöstön hyvinvointiin, digitaalisiin sisältöihin ja prosesseihin sekä kehityshankkeisiin konsernin kääntämiseksi kasvu-uralle.

Kerran kuukaudessa toteutettava henkilöstön Pulssityöhyvinvointikysely nousi syksyllä ennätystasolle. 80 prosenttia kymmeneen eri työhyvinvointia mittaavaan kysymykseen annetuista vastauksista oli positiivisia. Keskeisiä tuloksia olivat kokemus turvallisuudesta ja työkaverien keskinäisestä luottamuksesta sekä tietämys omaan toimintaan kohdistuvista odotuksista. Myös Suomessa työeläkeyhtiön kanssa toteutettu laaja työhyvinvointiselvitys tuki näitä tuloksia.

Soprano solmi kumppanuussopimuksen Clanedin kanssa. Claned on suomalainen, kansainvälisesti palkittu keinoälyä hyödyntävä oppimisolusta, jonka avulla kullakin opiskelijalle voidaan rakentaa yksilöllinen, hänen taitotasoaan vastaava oppimiskokemus. Tekoäly lisää oppimismotivaatiota, vähentää keskeytyksiä ja parantaa oppimistuloksia. Oppimisolusta hyödynnetään nykyisessä liiketoiminnassa sekä kansainvälistymishankkeessa.

Suomen yksiköissä kehitettiin ja otettiin käyttöön uusi integroitu CRM- ja tuotannonohjausjärjestelmä, jolla pyritään rutiinien automatisointiin. Järjestelmä antaa johdon käyttöön reaaliaikaista ja entistä monipuolisempaa dataa toiminnasta. Järjestelmä otetaan käyttöön Ruotsissa vuoden 2018 loppupuolella.

IT Group

Informator ja Tieturi muodostavat yhden pohjoismaisen ICT-koulutuksiin keskittyvän liiketoimintasegmentin. IT Groupin tavoitteena on tarjota alan paras koulutusportfolio, osaavimmat kouluttajat ja valmentajat sekä asiakkaan tarpeisiin vastaavat modernit jakelukanavat. Tieturilla on ISO 9001 laatusertifikaatti ja Informator hakee vastaavaa sertifikaattia Ruotsissa. Segmentin palveluksessa oli vuoden lopussa 40 (45) henkilöä ja keskimäärin vuoden aikana 40 (45) henkilöä.

Liiketoimintasegmentin liikevaihto laski neljä prosenttia ja oli 9 692 (10 057) tuhatta euroa. Liikevaihdon lasku johtui Ruotsin yksiköstä, missä etenkin avointen kursien osanottajamäärä supistui edellisvuodesta. Ruotsissa ICT-koulutusmarkkina on kärsinyt matalista katteista.

Markkina keskittyi kun Informatorin pääkilpailijat yhdistyivät. Suomessa kasvu oli syksyllä voimakasta, kun asiakasvoitot alkoivat näkyä toiminnassa. Erityisesti avointen koulutusten osanottajamäärä kasvoi, mikä nosti myös kannattavuutta.

Informator Tieturi Group –liiketoimintasegmentin vuoden 2018 tilauskanta helmikuussa 2018 oli noin 32 prosenttia (vuonna 2017 samaan aikaan n. 24 prosenttia) liiketoimintasegmentin budjetoidusta liikevaihdosta. Tilauskannan tason parantuminen johtuu erityisesti Suomen liiketoimintojen hyvästä kehityksestä. Tasoltaan tilauskanta on normaali huomioiden ICT-alan koulutusrynnän lyhyet tilausajat.

Liiketulos oli 438 (147) tuhatta euroa. Liikevoittoprosentti oli 5 (1) prosenttia. Molemmissa maissa palkattiin omia kouluttajia suurivolyymisiin tuotteisiin, mikä näkyi myyntikatteen ja liikeluoksen paranemisena.

IT Group keskittyi keväällä yhteisen pohjoismaisen organisaation rakentamiseen. Markkinointialusta on nyt yhteinen ja tuoteportfolioa uudistettiin voimakkaasti. Tekoälyyn ohjautuva Claned-oppimisolusta otettiin syksyllä käyttöön asiakaskohtaisissa koulutuksissa Suomessa. Pelillistämistä lisättiin kurssitarjonnassa. IT Group otti tarjontaan kiinteään kuukausiveloitukseen pohjautuvan Training as a Service eli TaaS-koulutuspalvelun. Palvelusta haetaan kasvua, tasaisempaa kassavirtaa ja enemmän osallistujia kurssia kohden, jolloin yksittäisen koulutuksen hintaa voidaan laskea. Asiakas saa rahalleen enemmän vastinetta ja koulutuskulut ovat ennakoitavissa.

Asiakkailla on vähemmän aikaa perinteisiin luokkahuonekoulutuksiin. Niitä korvataan sähköisillä opetusmateriaaleilla ja työssäoppimisella. Asiakkaalle rakennetaan pilveen (Training Cloud) henkilökohtainen virtuaalinen oppimispolku, johon sisältyy oppimiskokonaisuuden ennakkotehtävät, kurssimateriaali, luennot, videot, tehtävät, ryhmätyöt, testit ja kokeet. Henkilökohtainen valmentaja ja mentori ovat palvelussa mukana opiskelijan tukena. Vertaisoppimisella on tärkeä rooli. Palvelua voi käyttää mistä tahansa verkkoselaimella tai mobiililaitteella.

MIF

MIF-liiketoimintasegmenttiin kuuluvat Johtamistaidon opisto, Infor, Fintra sekä MIF Tutkinnot. Yhtiöllä on ISO 9001 laatusertifikaatti. Segmentin palveluksessa oli vuoden lopussa 41 (42) henkilöä ja keskimäärin vuoden aikana 44 (49) henkilöä. Liiketoimintasegmentin liikevaihto kasvoi kolme prosenttia ja oli 6 156 (5 979) tuhatta euroa. Liiketulos kasvoi 744 (121) tuhanteen euroon. Liikevoittoprosentti nousi 12 (2) prosenttiin. Myyntikateprosentti nousi ja tehostamistoimet näkyivät kiinteiden kulojen supistumisena.

Management Institute of Finland MIF –liiketoimintasegmentin vuoden 2018 tilauskanta helmikuussa 2018 oli noin 47 prosenttia (vuonna 2017 samaan aikaan n. 55 prosenttia) liiketoimintasegmentin budjetoidusta liikevaihdosta. Tilauskannan tason pienentyminen johtuu erityisesti ammattikoulutuksen rahoituslain muuttumisesta, joka on pienentänyt julkisrahoitteisen liiketoiminnan tilauskantaa.

Yhä useamman MIFin kurssin ja ohjelman toteutuksessa käytetään digitaalisia oppimislustoja. Blended learning -koulutuksissa yhdistyvät pienryhmäkoulutus luokahuoneessa tai ohjaus työpaikalla, digitaaliset sisällöt ja testit sekä itsenäinen etäopiskelu.

Johtamis- ja esimiesvalmennuksissa näkyi talouden kääntymisen kasvuun. Yrityskohtaiset valmennukset myivät entistä paremmin ja FEC-työllistämiskoulutuksiin osallistuneista työllistyi kurssin päätyttyä noin kaksi kolmannesta. Inforin vuotuinen Elonmerkki-viestintätapahtuma järjestettiin jo 24. kerran ja siihen osallistui 150 viestinnän vaikuttajaa.

Rakennemuutosten keskellä yritykset ja julkiset organisaatiot ovat kiinnostuneita työyhteisön kehittämisestä vastaamaan muuttuneita asiakastarpeita. MIF Tutkinnot toteutti kymmeniä muutoshankkeita. Suurin asiakaskunta tuli SOTE-sektorilta. Toiminnassa keskityttiin oppimisen vaikuttavuuteen eli ammattitaidon kehittämisen lisäksi oppimistulosten hyödyntämiseen työpaikalla.

MIF sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä uuden lainsäädännön mukaisen koulutuksen järjestämisluvan 12 ammatilliselle tutkinnolle. Riskinä on, että alueelliset koulutuksen järjestäjät eivät hanki entisessä määrin koulutuksia ulkopuolisilta koulutusorganisaatioilta vaan hyödyntävät ainoastaan oman oppilaitoksensa tarjontaa. Näillä ostoilla on merkittävä vaikutus MIF Tutkintojen liiketoimintaan.

MIFin kehittämistyötä tukemaan perustettiin MIF Advisory Team ja sen jäseniksi kutsuttiin Suomen ensimmäinen pelillistämisen professori Juha Hamari Tampereen teknillisestä Yliopistosta, dosentti Marko Kesti Lapin Yliopistosta, johtava asiantuntija Päivi Hirvola Sitrasta, Ph.D. Essi Ryymin HAMK, Tampereen Yliopistosta, professori Anu Sivunen Jyväskylän Yliopistosta ja yliopettaja Ph.D. Olli Vesterinen Diak AMK:sta. Kehittämishojelman tuloksena on syntynyt mm. organisaation strategian mukaisia osamistarpeita kartoittava Competence Compass –työkalu.

Yhteiset erät

Yhteiset erät -segmentissä raportoidaan emoyhtiö Soprano Oyj ja osakkuusyhtiöt Ambientia E-commerce Oy -konserni ja Brain Alliance Oy. Segmentin liike-tulos oli -559 (-763) tuhatta euroa. Sopranon 40 prosenttisesti omistama Ambientia E-commerce syntyi yritys-järjestelyssä 1.7.2016, kun Sopranon ja Ambientian

verkkoliiketoiminnan palvelukehitys yhdistettiin samaan konserniin. Sopranon 49 prosenttisesti omistama Brain Alliance Oy tarjoaa verkon kehityspalveluita. Soprano Oyj konsernin osuus osakkuusyrityksen tuloksesta kirjataan lii- ketuloksen alapuolelle kohtaan osuus osakkuusyrityksen tuloksesta.

TASE

Konsernin tase 31.12.2017 oli 12 715 (12 281) tuhatta euroa. Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma oli 5 875 (4 834) tuhatta euroa eli 0,32 (0,27) euroa osaketta kohden. Omaa pääomaa kasvattivat paitsi tilikauden positiivinen tulos, myös uusi liikkeelle laskettu 0,50 miljoonan euron oman pääoman ehtoinen hybridilaina. Omaan pääomaan sisältyy 789 (603) tuhatta euroa laskennallisia verosaamia.

Soprano luokitteli kovenanttiehtoisen lainansa Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti lyhytaikaiseen korolliseen velkaan vuosilta 2015 ja 2016. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kyseisen pankkilainan määrä oli 1,10 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin oli kirjattu 0,55 miljoonaa euroa, lyhytaikaisiin 0,55 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä kyseisen lainan määrä oli 1,65 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin oli kirjattu 1,08 miljoonaa euroa, lyhytaikaisiin 0,57 miljoonaa euroa. Yhtiön näkemyksen mukaan tilinpäätökset vuosilta 2015 ja 2016 ovat antaneet oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta tilanteesta sijoittajille. Kyseistä pankkilainaa oli 31.12.2017 jäljellä 0,55 miljoonaa euroa, jonka yhtiö maksaa kokonaisuudessaan vuoden 2018 aikana.

RAHAVIRTA JA RAHOITUS

Liiketoiminnan rahavirta parani vertailukauteen nähden 1 682 tuhatta euroa ja oli 827 (-855) tuhatta euroa. Konsernin korolliset velat laskivat 2 514 tuhanteen euroon (3 232). Konsernin rahavarat olivat 579 (834) tuhatta euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 48,1 (41,2) prosenttia ja nettovelkaantumisaste (gearing) 32,9 (49,6) prosenttia.

Konsernin maksuvalmius pysyi tiukkana huolimatta tilikauden positiivisesta tuloksesta. Korolliset velat lyhenivät 718 tuhannella eurolla vuonna 2017.

Institutionaalinen sijoittaja merkitsi Soprano Oyj:n kesäkuussa liikkeeseen laskeman ei-vaihdettavan hybridilainan. Hybridilaina on oman pääoman ehtoinen laina. Hybridilainalla ei ole eräpäivää, sen pääoma on 500 000 euroa, emissiokurssi oli 100 prosenttia ja kuponkikorko 8,75 prosenttia. Yhtiöllä on oikeus lunastaa hybridilaina nimellisarvoon vuosittain eräpäivänä. Ellei yhtiö lunasta lainaa neljän vuoden aikana, lainan korko nousee 12,5 prosenttiin. Yhtiö ei saa jakaa osinkoa, ellei hybridilainan korkoa makseta.

TUOTEKEHITYS JA INVESTOINNIT

Konsernin tuotekehitysmenot olivat vuonna 2017 yhteensä 1,1 (0,2) miljoonaa euroa. Konserni panostaa uusiin digitaalisiin oppimiskäytäntöihin, kuten Training Cloud, Remote Cloud Access ja Lifelong Learning. Monistettavien ja maantieteellisesti skaalautuvien pilvipalveluiden avulla yhtiö pyrkii laajentamaan toimintaansa kansainvälisesti. Tekes myönsi 13.12.2017 Soprano Oyj:lle 1.060.000 euron avustuksen koulutusviennin tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

HALLINTO

Soprano Oyj:n varsinainen yhtiökokous 26.4.2017 vahvisti hallituksen jäsenmääräksi kuusi. Hallitukseen valittiin uudeksi Arto Tenhunen, Mika Aaltonen, Harri Koponen, Antti Palola ja Pekka Vennamo. Uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Pauliina Lautanen-Nissi. Hallitus valitsi puheenjohtajaksi Arto Tenhusen ja varapuheenjohtajaksi Harri Koposen.

Yhtiön varsinainen tilintarkastaja on tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tuomas Honkamäki.

HENKILÖSTÖ

Vuonna 2017 henkilöstöä oli keskimäärin konsernin palveluksessa 88 (110). Katsauskauden lopussa oli 86 (91) henkilöä, joista 28 (29) työskenteli ulkomailla, Ruotsissa ja Venäjällä.

Muutokset johdossa

KTM Jukka Virtamo toimi konsernin talousjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä toukokuun 2017 loppuun. Kesäkuun alussa KTM Panu Kauppinen palasi konsernin talousjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi.

OSAKE JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakkeet ja osakepääoma

Vuoden 2017 päättyessä yhtiön kauppakisteriin merkitty täysin maksettu osakepääoma oli 96 000 euroa ja osakkeiden lukumäärä 18 123 981 (17 997 855) kappaletta. Yhtiökokouksessa kullakin osakkeella on yksi ääni.

Hallituksen vuosipalkkiot

Hallituspalkkiona vuodelta 2017 maksettiin hallituksen jäsenille yhteensä 70 000 euroa yhtiön osakkeina. Maksu suoritettiin yhtiökokouksen antaman valtuutuksen mukaisesti suunnattuna osakeantina, jolloin osakkeiden lukumäärä kasvoi 0,7 prosentilla eli 126 126 osakkeella. Merkintähinta oli yhtiön osakkeen kesä-syyskuun päätöskurssien keskimäärä eli 0,555 euroa osakkeelta. Hallituspalkkioina vuodelta 2016 maksettiin hallituksen jäsenille yhteensä 50 000 euroa yhtiön osakkeina. Maksu suoritettiin yhteensä 138 890 yhtiön omalla osakkeella. Osakkeet luovutettiin

joulukuussa 2016 yhdelle ja maaliskuussa 2017 neljälle hallituksen jäsenelle. Maksu perustui 1.6.2016–30.9.2016 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskimääräiseen 0,36 euroa.

Osakeomistus

Vuoden lopussa 100 suurinta osakkeenomistajaa omistivat 16 763 879 (16 675 357) osaketta eli 92,5 (92,7) prosenttia kaikista osakkeista. Yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan suorassa tai välillisessä omistuksessa oli 5 663 026 (5 457 899) osaketta eli 31,2 (30,3) prosenttia yhtiön osakkeiden lukumäärästä ja äänivallasta.

Yhtiöllä ei ollut katsauskauden lopussa hallussaan omia osakkeita (31.12.2016 111 112 osaketta).

Tiedot suurimmista osakkeenomistajista löytyvät yhtiön kotisivuilta www.soprano.fi kohdasta Sijoittajat / Omistajat. Yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan suorat tai välilliset omistukset, osakeomistuksen sektori-jako ja muut tarkemmat osaketiedot esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa kohdassa osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista.

Osakkeiden vaihto ja yhtiön markkina-arvo

Sopranon osake noteerataan Nasdaq OMX Helsingissä. Kaupankäyntitunnus on SOPRA. Yhtiön markkina-arvo nousi edellisvuodesta 35 prosenttia ja oli 8 355 155 (6 170 926) euroa 31.12.2017. Vuoden 2017 aikana Sopranon osakkeen kappalemääräinen vaihto vilkastui 18 prosentilla ja osakkeita vaihdettiin yhteensä 6 437 420 (5 448 899) kappaletta eli 35,7 (30,4) prosenttia yhtiön keskimäärin ulkona olevasta osakekannasta. Osakkeiden yhteenlaskettu vaihtoarvo oli 3 200 007 (1 985 683) euroa eli 61 prosenttia edellisvuotista enemmän. Osakkeen alin kurssi oli 0,34 (0,295) euroa, ylin 0,695 (0,505) ja keskimääräinen 0,497 (0,364) euroa. Vuoden 2017 osakkeen päätöskurssi oli 0,461 (0,345) euroa.

S-Pankki toimi Sopranon osakkeen markkinataakajana toukokuun loppuun asti. S-Pankki päätti lopettaa markkinataakatoimintansa ja irtisanoi kaikki markkinataakassopimuksensa. Ajankohdan jälkeen Sopranon osakkeella ei ole ollut markkinataakajaa.

Varoitus pörssien sääntöjen rikkomisesta

Nasdaq Helsingin kurinpitolautakunta antoi Soprano Oyj:lle varoituksen pörssien sääntöjen rikkomisesta. Päätös liittyi Soprano Oyj:n 26.4.2017 antamaan sijoittajauutiseen ”Sopranon alkuvuosi on käynnistynyt lupaavasti”. Kurinpitolautakunta katsoi, että yhtiön tiedote olisi pitänyt antaa pörssitiedotteena, koska tiedote sisälsi sisäpiiritietoa liikeluokituksen kehityksestä ja tulevaisuuden näkymistä. Perusteluiden mukaan yhtiöiden tulosjulkaisun sisältämät tiedot eivät välttämättä sisältäneet sellaista tietoa, jolla todennäköisesti olisi huomattava vaikutus osakkeen hintaan, mutta

käänneyhtiön asema ja sijoittajien näkökulmasta yhtiön normaalista poikkeava taloudellisen tuloksen tiedottamisajankohta antoi kuvan merkityksellisestä kehityksestä.

Soprano suhtautuu saamaansa varoitukseen vakavasti. Välttääkseen vastaavanlaisen tilanteen jatkossa yhtiö laati tiedonantopolitiikan, jonka hallitus hyväksyi. Tiedonantopolitiikassa kerrotaan Sopranon toimintaperiaatteet ja menettelytavat, joiden perusteella yhtiö viestii pääomamarkkinoiden eri osapuolten kanssa. Yhtiö pyrkii varmistamaan, että kaikilla markkinoilla toimivilla on oikea- sekä samanaikaisesti käytössään olennaista ja riittävää tietoa Sopranon osakkeen ja muiden mahdollisten rahoitusinstrumenttien arvon määrittämiseksi. Tiedonantopolitiikan tavoitteena on varmistaa, että yhtiön sidosryhmät ymmärtävät yhtiön tiedonantovelvoitteet ja rajoitukset. Tiedonantopolitiikassa on myös kuvattu sisäiset prosessit ja eri henkilöiden roolit ja vastuut.

Valtuutukset ja merkintäoikeudet

Katsauskauden päättyessä hallituksella oli voimassa olevia valtuuksia enintään 873 874 uuden tai yhtiön hallussa olevan osakkeen osakeantoihin, optio-oikeuksiin tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamiseen yhdessä tai useammassa erässä. Lisäksi yhtiökokous myönsi hallitukselle huhtikuussa valtuudet hankkia enintään 1 000 000 kappaletta omia osakkeita, mikä vastaa noin 5,5 prosenttia yhtiön nykyisistä osakkeista.

Soprano Oyj:n toimitusjohtaja Arto Tenhunen myönsi yhtiölle 200 000 euron suuruisen pääomalainan 23.6.2016. Lainan korko on 7,75 prosenttia ja eräpäivä on 31.5.2021, johon mennessä laina on vaihdettavissa 33,33 eurosentin merkintähinnalla enintään 600 000 Soprano Oyj:n uuteen osakkeeseen. Arto Tenhunen ja hänen lähipiirinsä omistusosuus oli vuoden vaihteessa 28,3 prosenttia ja mikäli hän käyttää vaihto-oikeutensa täysimääräisesti, omistusosuus nousee 31,6 prosenttiin.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Soprano-konsernin riskit on jaoteltu liiketoimintaympäristöön ja kilpailukenttään liittyviin riskeihin (esimerkiksi lainsäädännön muutokset, uudet kilpailijat), liiketoimintariskeihin (esimerkiksi uusiin tuotteisiin, teknologiaan, asiakassegmentteihin ja tuoteportfolioon liittyvät riskit), toiminnallisiin riskeihin (esimerkiksi sisäisistä prosesseista, virheistä, järjestelmistä, johtamismallista ja henkilöstön tyytyväisyydestä aiheutuvat riskit tulokselle tai yrityskuvalle) ja rahoitusriskeihin (esimerkiksi maksuvalmius- ja luottotappioriskit).

Johdon näkemyksen mukaan konsernin riskitaso on pienentynyt edellisvuodesta. Konsernin suurimmat riskit liittyvät edelleen rahoitukseen, lähinnä uuden rahoituksen hankintaan ja yhtiön maksuvalmiuteen. Kausivaihtelu heikentää maksuvalmiutta ja rasittaa kouluttajasuhteita. Maksuvalmiusriskiä pienennetään factoring-rahoituksella ja luottoliimitillä. Parantunut tulos pienentää sekä maksuvalmiusriskiä että rahoitusriskiä. Kansainvälisen kehityshankkeensa rahoittamiseksi yhtiö on saanut avustuksen TEKESiltä, jolla katetaan enintään puolet hankkeen kustannuksista. Muita rahoituslähteitä kartoitetaan.

Merkittävimmät liiketoimintarisikit liittyvät liiketoiminnan digitalisointiin eli epävarmuuteen siitä miten hyvin rakenteilla oleva digitaalinen tarjonta vastaa muuttuviin asiakastarpeisiin, miten nopeasti asiakaskäyttäytyminen muuttuu digitaalseksi ja miten varmistamme että emme yli- tai ali-investoi digitaalisiin hankkeisiin.

Suurimpana liiketoimintaympäristöön liittyvänä riskinä nähtiin ammatillisten tutkintojen lainsäädäntömuutokset, joiden seurauksena koulutuksen järjestäjät vähentävät ostojaan MIF Tutkinnoilta. Riskiä pienennetään hyvällä toimialakohtaisella osaamisella ja ns. kovan rahan tarjonnalla. Suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät riskiin menettää avainhenkilöitä.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISET OLENNAISET TAPAHTUMAT

Soprano tiedotti 22.1.2018, että yhtiön toimitusjohtaja Kaisa Vikkula jättää tehtävänsä. Johtajasopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Talousjohtaja Panu Kauppinen toimi oman toimensa ohella vt. toimitusjohtajana 1.3.2018 saakka, jolloin yhtiön toimitusjohtajaksi nimitettiin konsernijohtaja Arto Tenhunen. Samassa yhteydessä varapuheenjohtaja Harri Koponen siirtyi hallituksen puheenjohtajaksi.

Soprano on vuokrannut Nordean Eläkesäätiöltä koulutus- ja toimitilat Mannerheimintie 15 sijaitsevasta kiinteistöstä. Töölönlahden kampus otetaan käyttöön 1.8.2018 alkaen.

TALOUDELLINEN OHJEISTUS VUODELLE 2018

Soprano-konsernin liikevaihdon ennakoidaan kasvavan maltillisesti ja liikeluoksen olevan selvästi positiivinen vuonna 2018.

VOITONJAKO

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikauden tuloksesta ei jaeta osinkoa ja tilikauden tulos siirretään edellisten tilikausien voittovarojen tilille.

Helsingissä 1. maaliskuuta 2018

SOPRANO OYJ
Hallitus

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

LAAJA TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS	2017	2016	2015
Liikevaihto, tuhatta euroa	15 813	16 661	20 273
Liikevoitto, tuhatta euroa	663	-649	-89
% liikevaihdosta	4,2	-3,9	-0,4
Käyttökate	1040	-294	440
Rahoitustuotot- ja kulut (netto), tuhatta euroa	-381	420	-354
% liikevaihdosta	-2,4 %	2,5 %	-1,7 %
Voitto ennen veroja, tuhatta euroa	287	-141	-306
% liikevaihdosta	1,8 %	-0,8 %	-1,5 %
Tilikauden voitto, tuhatta euroa	502	467	-364
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI), %	7,9	10,4	-0,8
Oman pääoman tuottoprosentti (ROE), %	5,4	10,9	-12,6

RAHAVIRRAT	2017	2016	2015
Liiketoiminnan rahavirrat, tuhatta euroa	827	-855	-850
Investointien rahavirrat, tuhatta euroa	-615	1 984	-152
Bruttoinvestoinnit, tuhatta euroa	-840	-106	-378
% liikevaihdosta	5,3 %	0,6 %	1,9 %
Rahavirrat investointien jälkeen, tuhatta euroa	212	1 129	-1 002
Rahoituksen rahavirrat, tuhatta euroa	-467	-540	88
Rahavirrat yhteensä	-255	589	-913

TASE JA VAKAVARAISUUS	2017	2016	2015
Pitkäaikaiset varat, tuhatta euroa	8 972	8 409	9 070
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), tuhatta euroa	5 875	4 834	3 369
Vieras pääoma, tuhatta euroa	6 841	7 447	10 724
Taseen loppusumma, tuhatta euroa	12 715	12 281	14 337
Korolliset rahoitusvelat, tuhatta euroa	2 514	3 232	4 858
Korolliset nettorahoitusvelat, tuhatta euroa	1 935	2 398	4 612
Omavaraisuusaste, %	48,1	41,2	24,6
Nettovelkaantumisaste, %	32,9	49,6	145,8

HENKILÖKUNTA	2017	2016	2015
Henkilöstön määrä keskimäärin	88	110	148
josta Suomessa	60	75	107

VALUUTTAKURSSIT	2017	2016	2015
Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)			
Ruotsin kruunu	9,8438	9,5525	9,1895
EUR/SEK	0,10	0,10	0,11

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2017	2016	2015
Osakekohtainen tulos, euroa, laimentamaton	0,02	0,02	-0,02
Osakekohtainen tulos, euroa, laimennettu	0,02	0,02	-0,02
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / osake, euroa	0,32	0,27	0,19
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	17 989	17 919	17 891
Liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	18 124	17 887	17 926
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	18 589	18 234	17 891
Osakkeiden laimennusvaikutuksella oikaistu lukumäärä kauden lopussa (1 000 kpl)	18 724	18 487	17 926
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma, tuhatta euroa	5 875	4 834	3 369
Hinta / voittosuhte (P/E)	23,1	17,3	neg.
Osakkeen raportointikauden viimeinen pörssikurssi, euroa	0,46	0,35	0,42
Osakkeen ylin kurssi, euroa	0,70	0,51	1,05
Osakkeen alin kurssi, euroa	0,34	0,30	0,41
Osakkeen kaupankäyntimäärällä painotettu keskimääräinen kurssi, euroa	0,50	0,36	0,65
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	8 355	6 171	7 547
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	6 437	5 449	3 667
Osakkeiden vaihto, %	35,7 %	30,3 %	20,4 %

OSATEKIJÖITÄ VAIHTOEHTOISIIN TUNNUSLUKUIHIN

Yhtiön johto on päättänyt esittää tavanomaisten IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltujen tunnuslukujen lisäksi myös alla eritellyllä tavalla vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotta liiketoimintojen taloudellista kehitystä voidaan kuvata laaja-alaisemmin ja jotta eri katsauskausien vertailukelpoisuus helpottuu.

NETTOVELAT

	2017	2016	2015
Pitkäaikaiset korolliset velat*	313	212	1 254
Lyhytaikaiset korolliset velat*	2 201	3 020	3 604
Korolliset velat yhteensä	2 514	3 232	4 858
Rahavarat	579	834	245
Korolliset nettorahoitusvelat	1 935	2 398	4 612

VAIHDON OSUUS OSAKEKANNASTA

	2017	2016	2015
Osakkeen vaihto 1000 kpl	6 437	5 449	3 667
Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä (1 000 kpl)	18 012	17 998	17 998
Osakkeiden vaihto, %	35,7 %	30,3 %	20,4 %

NETTOKÄYTTÖPÄÄOMA

	2017	2016	2015
Lyhytaikaiset saamiset	3 164	3 038	4 133
Rahavarat	579	834	245
Lyhytaikainen vieras pääoma*	6 517	7 201	9 363
Nettokäyttöpääoma	-2 774	-3 329	-4 985

* Luokittelumuutos ks. aikaisempia kausia koskevien virheiden korjaus

Tunnuslukujen laskentakaavat:

Käyttökate = Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset

Sijoitetun pääoman tuotto:

$$\frac{(\text{voitto/tappio ennen veroja} + \text{rahoituskulut})}{(\text{oma pääoma} + \text{korolliset velat (kauden alun ja lopun keskiarvona)})} \times 100$$

Oman pääoman tuotto:

$$\frac{\text{voitto/tappio}}{\text{oma pääoma(kauden alun ja lopun keskiarvona)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste:

$$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Korolliset nettovelat:

Pitkäaikaiset korolliset velat + pitkäaikaisten korollisten velkojen lyhennyserät + lyhytaikaiset korolliset velat - rahat ja pankkisaamiset

Nettovelkaantumisaste:

$$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$$

Tulos/osake:

$$\frac{\text{emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{ulkona olevien osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen lukumäärä}}$$

Oma pääoma per osake:

$$\frac{\text{emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantikorjattu lukumäärä kauden lopussa}}$$

Nettokäyttöpääoma:

Rahoitusomaisuus - lyhytaikainen vieras pääoma

Rahoitusomaisuus:

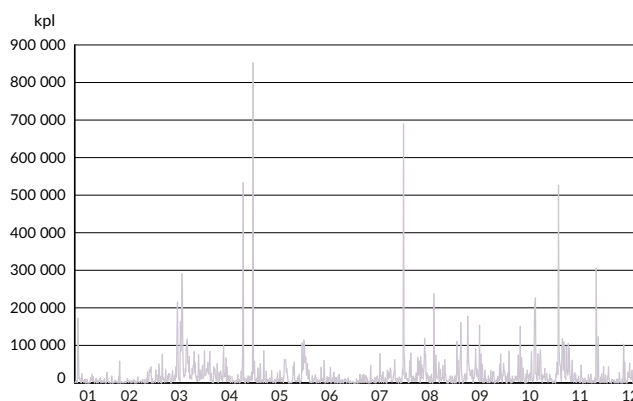
Lyhytaikaiset saamiset + rahat

Sopranon osakkeen kurssikehitys 2013–2017

Lähde: Nasdaq OMX Helsinki

Sopranon osakkeen päivävaihto 2017

Soprano Oyj konsernitilinpäätös

1.1. - 31.12.2017

SOPRANO OYJ KONSERNI TILINPÄÄTÖS 1.1. - 31.12.2017 (IFRS)

Sisältö	sivu
Sisällysluettelo	16
Konsernin laaja tuloslaskelma	17
Konsernitase	18
Konsernin rahavirtalaskelma	19
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	20
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	21
Konsernin perustiedot.....	21
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	21
Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	23
Aikaisempia kausia koskevan virheen korjaus.....	30
1. Liikevaihto, toimintasegmentit ja maantieteellisiä alueita koskevat tiedot.....	32
2. Myytyt liiketoiminnot.....	33
3. Liiketoiminnan muut tuotot.....	34
4. Liiketoiminnan muut kulut	34
5. Poistot	34
6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut.....	35
7. Tilintarkastajien palkkiot	35
8. Tutkimus- ja kehittämismenot	35
9. Rahoitustuotot.....	35
10. Rahoituskulut	35
11. Muut laajan tuloslaskelman erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi	35
12. Tuloverot	36
13. Osakekohtainen tulos.....	36
14. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	37
15. Aineettomat hyödykkeet	38
16. Osuudet osakkuusyrityksissä	41
17. Muut osakkeet ja osuudet	41
18. Pitkäaikaiset saamiset.....	42
19. Laskennalliset verosaamiset ja -velat	42
20. Myyntisaamiset ja muut saamiset	42
21. Rahavarat	43
22. Osakeperusteiset maksut.....	43
23. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot	44
24. Rahoitusvelat	44
25. Ostovelat ja muut velat	46
26. Rahoitusriskien hallinta	47
27. Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisu.....	50
28. Muut vuokrasopimukset	50
29. Ehdolliset velat ja varat sekä hankintasitoumukset	50
30. Lähipiiritapahtumat	51
31. Osakkeenomistuksen jakauma ja tiedot osakkeenomistajista	52
32. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	53

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

tuhatta euroa	Liite- tieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	1	15 813	16 661
Liiketoiminnan muut tuotot	3	59	56
Valmistus omaan käyttöön		457	0
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö		-6 446	-7 153
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-5 947	-6 221
Poistot	5	-377	-355
Liiketoiminnan muut kulut	4	-2 897	-3 635
Liikevoitto (tappio)		663	-649
Rahoitustuotot	9	6	1 107
Rahoituskulut	10	-387	-687
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	16	5	89
Voitto (tappio) ennen veroja		287	-141
Tuloverot	12	215	19
Tilikauden voitto (tappio), jatkuvat toiminnot		502	-122
Voitto (tappio), lopetetut toiminnot		0	589
Tilikauden voitto (tappio)		502	467
Muut laajan tuloksen erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Rahavirran suojaus verovaikutus huomioituna	11	2	1
Tytäryhtiöihin tehtyjen nettosisoitusten muuntoerot	11	61	-32
Tilikauden laaja tulos yhteensä		564	436
Tilikauden voiton (tappion) jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		502	467
Määräysvallattomille omistajille		0	0
		502	467
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille, jatkuvat toiminnot		564	-153
Emoyrityksen omistajille, lopetetut toiminnot		0	589
Määräysvallattomille omistajille		0	0
		564	436
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa), jatkuvat toiminnot	13	0,02	-0,01
laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa), jatkuvat toiminnot	13	0,02	-0,01
laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa), lopetetut toiminnot	13	0,00	0,03
laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa), lopetetut toiminnot	13	0,00	0,03
laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa), tilikauden voitto	13	0,02	0,02
laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa), tilikauden voitto	13	0,02	0,02

KONSERNITASE

tuhatta euroa

Liite-
tieto

31.12.2017

31.12.2016

31.12.2015

VARAT**Pitkäaikaiset varat**

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14	312	347	473
Liikearvo	15	5 405	5 405	6 001
Muut aineettomat hyödykkeet	15	697	234	320
Osuudet osakkuusyrityksissä	16	1 210	1 229	804
Muut osakkeet ja osuudet	17	39	41	44
Pitkäaikaiset saamiset	18	520	550	816
Laskennalliset verosaamiset	19	789	603	611
		8 972	8 409	9 070

Lyhytaikaiset varat

Myyntisaamiset ja muut saamiset	20	3 164	3 038	4 133
Rahavarat	21	579	834	245
		3 743	3 872	4 378

Myyttävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät		0	0	889
--	--	---	---	-----

Varat yhteensä		12 715	12 281	14 337
-----------------------	--	---------------	---------------	---------------

OMA PÄÄOMA JA VELAT

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	22			
Osakepääoma		96	96	96
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		5 091	5 027	5 002
Muut rahastot		-1	-3	-4
Muuntoerot		-64	-125	-92
Kertyneet voittovarot		-747	-1 161	-1 632
Oman pääehtoinen laina		1 500	1 000	0
		5 875	4 834	3 369

Määräysvallattomien omistajien osuus		0	0	0
--------------------------------------	--	---	---	---

Oma pääoma yhteensä		5 875	4 834	3 369
----------------------------	--	--------------	--------------	--------------

Pitkäaikaiset velat

Laskennalliset verovelat	19	11	34	52
Rahoitusvelat*	24	313	212	1 249
Muut velat		0	0	60
		324	246	1 361

Lyhytaikaiset velat

Ostovelat ja muut velat	25	4 316	4 181	5 938
Lyhytaikaiset rahoitusvelat*	24	2 201	3 020	3 425
		6 517	7 201	9 363

Velat yhteensä		6 841	7 447	10 724
-----------------------	--	--------------	--------------	---------------

Myyttävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat		0	0	243
---	--	---	---	-----

Oma pääoma ja velat yhteensä		12 715	12 281	14 337
-------------------------------------	--	---------------	---------------	---------------

* Luokittelumuutos ks. aikaisempia kausia koskevan virheen korjaus

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

tuhatta euroa	Liite- tieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAT			
Tilikauden voitto		502	467
Oikaisut:			
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	27	366	-542
Korkokulut ja muut rahoituskulut		362	390
Korko ja osinkotuotot		-6	-43
Verot		-215	-19
Käyttöpääoman muutokset:			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos		-124	1287
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos		261	-2006
Maksetut korot		-330	-431
Saadut korot		6	43
Maksetut verot		5	-1
Liiketoiminnan nettorahavirta		827	-855
INVESTOINTIEN RAHAVIRRAT			
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	2		-103
Osakkuusyrityksen myynti			2149
Investoinnit aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin		-19	-96
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-631	-10
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myynti		35	0
Saadut osingot			44
Investointien nettorahavirta		-615	1 984
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT			
Pitkäaikaisten saamisten muutos		30	-125
Oman pääoman ehtoisten lainojen nostot		500	0
Lainojen nostot		606	665
Lainojen takaisinmaksu		-1 345	-809
Omien osakkeiden myynnit ja ostot			-25
Rahoitusleasingvelkojen maksut		-170	-246
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot		-88	
Rahoituksen nettorahavirta		-467	-540
Rahavarojen muutos		-255	589
Rahavarat tilikauden alussa		834	245
Rahavarat tilikauden lopussa	21	579	834

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma							Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yht.
tuhatta euroa	Osake- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Omat osak- keet	Muunto- erot	Kerty- neet voitto- varat	Oman pääoman ehtoisen laina	Yht.	
Oma pääoma 1.1.2016	96	5 002	-4	0	-92	-1 632	0	3 369	0
Tilikauden tulos						467		467	467
Muuntoerot					-32			-32	-32
Rahavirran suojaus			1					1	1
Tilikauden laaja tulos yhteensä			1		-32	467		436	0
Omien osakkeiden hankinta		-25						-25	-25
Osakkeina annetut palkkiot		50						50	50
Vaihtovelkakirjan vaihto-oikeuksien arvo						5		5	5
Oman pääoman ehtoinen laina							1 000	1 000	1 000
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		25				5	1 000	1 030	0
Oma pääoma 31.12.2016	96	5 027	-3	0	-125	-1 161	1 000	4 834	0
Tilikauden tulos						502			
Muuntoerot					61			61	61
Rahavirran suojaus			2					2	2
Tilikauden laaja tulos yhteensä			2		61	502		564	0
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot						-88		-88	-88
Omien osakkeiden hankinta								0	0
Osakkeina annetut palkkiot		64						64	64
Vaihtovelkakirjan vaihto-oikeuksien arvo								0	0
Oman pääoman ehtoinen laina							500	500	500
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		64				-88	500	476	0
Oma pääoma 31.12.2017	96	5 091	-1	0	-64	-747	1 500	5 875	0

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

KONSERNIN PERUSTIEDOT

Soprano Oyj on palveluliiketoiminnan kehitysyritys. Soprano keskittyy strategiansa mukaisesti koulutusalan rakennemuutoksen toteutukseen. Konsernista on kasvanut Pohjoismaiden johtava yksityinen yritysten ja organisaatioiden kouluttaja. Tavoitteena on olla asiakkaalle halutuin kumppani osaamisen kehittämisessä sekä tarjota asiakkaalle paras kurssitarjonta, halutuimmat valmentajat sekä uusimmat oppimisympäristöt.

Sopranon asiantuntijat palvelevat Helsingissä, Tampereella, Jyväskylässä, Oulussa, Tukholmassa, Göteborgissa ja Pietarissa, verkoston kautta kymmenissä maissa sekä virtuaalisesti ympäri maailman.

Soprano Oyj:n osake on noteerattu NASDAQ OMX Helsingin pörssissä, osakkeen tunnus on SOPRA.

Konsernin emoyritys on Soprano Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on Tammasaarenkatu 5, 00130 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.soprano.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Tammasaarenkatu 5, 00180 Helsinki.

Soprano Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 4.4.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä varsinaisessa yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus muuttaa tilinpäätöstä.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa

sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia liiketoimia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Oletus toiminnan jatkuvuudesta

Tilinpäätös tilikaudelta 2017 on laadittu perustuen toiminnan jatkuvuuteen. Yhtiön johto on toiminnan jatkuvuuden periaatetta arvioidessaan huomionut yhtiön päivitetyn liiketoimintasuunnitelman ja siihen liittyvät ennusteet sekä käytettävissä olevat rahoituslähteet ja uudelleenrahoitukseen sekä likviditeettiin liittyvät riskit.

Vuoden lopussa konsernin pankkilainan määrä oli 0,6 miljoonaa euroa, tililimiitti on 0,6 miljoonaa euroa ja factoring-limiitti on 1,7 miljoonaa euroa. Yhtiö täytti 31.12.2017 rahoitussopimuksen kovenanttiehtonsa. Yhtiö oli 31.12.2016 täyttänyt rahoitussopimuksen muut kovenanttiehdot paitsi nettovelkojen suhteen käyttökatteen. Yhtiö sopi pankin kanssa 2.3.2017, että kyseinen kovenanttiehto poistettiin rahoitussopimuksesta 1.1.2017 alkaen. Pankki ei ollut käyttänyt oikeuttaan eräännyttää laina tilikausien 2015 ja 2016 perusteella ja toisen kovenanttiehdon poistuttua sopimuksesta yhtiö on täyttänyt kovenanttiehtonsa. Omaan pääomaan sisältyy 789 tuhatta euroa laskennallisia verosaamisia.

Uudet ja tulevat IFRS-standardit, jotka ovat voimassa 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla.

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadinta-periaatteita kuin vuonna 2016, lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, joita konserni on soveltanut 1.1.2017 alkaen.

Muutokset IAS 7:ään Rahavirtalaskelma [osa tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskevaa hanketta "Disclosure Initiative"] Muutoksen seurauksena konserni on laatinut tilinpäätökseen 2017 uuden liitetiedon, jossa esitetään nettovelkojen täsmäytyslaskelma.

Seuraavassa esitetään luettelo standardeista ja tulkinnoista, jotka on julkaistu mutta tulevat voimaan myöhemmin kuin 1.1.2017.

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista ja siihen liittyvät muutokset useaan muuhun standardiin	EU on hyväksynyt standardin. Konserni tuottaa pääsääntöisesti koulutuspalveluja, jotka tuloutetaan luovutuksen mukaan. IASB on julkaissut uuden tuloutamisstandardin. Se korvaa tavaroiden ja palvelujen myyntiä koskevan IAS 18:n ja pitkäaikaishankkeita koskevan IAS 11:n. Uuden standardin peruseräteenä on, että myyntituotot kirjataan, kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle – aiemmin käytettyjen riskien ja etujen sijaan tarkastellaan siis määräysvaltaa. Myyntituottojen kirjaamisessa on sovellettava uutta viisivaiheista prosessia: • yksilöidään asiakassopimukset • yksilöidään erilliset suoritevelvoitteet • määritetään sopimuksen mukainen transaktiohint • kohdistetaan transaktiohint erillisille suoritevelvoitteille, ja • kirjataan myyntituotto, kun kukin suoritevelvoite on täytetty. Johto on tehnyt selvityksen analysoimalla sopimuskantaa ja uutta tuloutusstandardia ja sen perusteella todennut, ettei uudella standardilla tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tulouttamisperiaateisiin ja ajankohtaan.	1.1.2018
IFRS 16 Vuokrasopimukset	EU on hyväksynyt standardin. Konsernilla ei ole muita merkittäviä standardin piiriin kuuluvia vuokrasopimuksia kuin toimitilojen ja laitteiden vuokrasopimukset. IFRS 16 vaikuttaa lähinnä vuokralle ottajien kirjanpitoon, ja sen seurauksena kaikki muut vuokrasopimukset, paitsi arvottaan pienet ja lyhytaikaiset, merkitään taseeseen. Vuokralle ottajan näkökulmasta standardissa on luovuttu nykyisestä jaottelusta operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin, ja sen mukaan käytännössä kaikista vuokrasopimuksista kirjataan omaisuuserä (oikeus käyttää vuokralle otettua omaisuuserää) ja vuokaranmaksuvelvoitetta koskeva rahoitusvelka. Standardilla on vaikutusta myös tuloslaskelmaan, koska kokonaiskulut ovat tyypillisesti suuremmat vuokrasopimuksen voimassaoloajan alkupuolella ja pienemmät sen loppupuolella. Lisäksi liiketoiminnan kuluihin nyt sisältyvän vuokratulon tilalle tulee korot ja poistot, mikä vaikuttaa keskeisiin tunnuslukuihin kuten EBITDAan. Liiketoiminnan rahavirrat ovat aiempaa suuremmat, sillä vuokrasopimusvelan pääoman osuus maksuista luokitellaan rahoituksen rahavirraksi. Koron osuus maksuista voidaan esittää edelleen liiketoiminnan rahavirroissa tai rahoituksen rahavirroista riippuen vuokralle ottajan valitsemasta laadintaperiaatteesta.	1.1.2019
IFRS 9 Rahoitusinstrumentit ja siihen liittyvät muutokset useaan muuhun standardiin	EU on hyväksynyt standardin. IFRS 9 "Rahoitusinstrumentit" korvaa IAS 39 -standardin ja se tuo muutoksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen, niiden arvonalentumisen määrittämiseen sekä suojauslaskennan periaatteisiin. Rahoitusvaroina olevat velkakirjasijoitukset arvostetaan jaksoitettuun hankintameno, mutta vain silloin kun liiketoimintamallin tavoitteena on pitää nämä sijoitukset ja kerätä kaikki sopimukseen perustuvat rahavirrat ja kun instrumentin sopimukseen perustuvat rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja koron maksusta. Kaikki muut rahoitusvarana olevat velkakirjasijoitukset ja osakesijoitukset, sekä strukturoidut sijoitustuotteet, kirjataan käypään arvoon. Kaikki rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Poikkeuksena ovat käyvän arvon muutokset osakesijoituksista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa: ne voidaan kirjata joko tuloslaskelmaan tai oman pääoman rahastoihin (jolloin niitä ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi). Lisäksi jotkut rahoitusvaroihin kuuluvat velkakirjasijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yrityksen liiketoimintamallista riippuen. Konsernin laatiman analyysin mukaan standardin käyttöönottolla ei ole merkittävää vaikutusta rahoitusvarojen luokitteluun, sillä konsernilla on käytännössä vain myyntisaamia rahoitusvaroissa. Rahoitusvarojen arvonalentuminen on määritettävä odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvaa mallia käyttäen. Konsernin merkittävimmät rahoitusvarat ovat myyntisaamiset ja niihin konserni tulee soveltamaan standardin sallimaa yksinkertaistettua menetelmää, jolloin tappio kirjataan varausmatriisiä käyttäen koko voimassaoloajalta, paitsi jos rahoitusvarojen katsotaan olevan luottoriskin johdosta arvottaan alentuneita. Uudet suojauslaskentasäännöt tuovat suojauslaskennan lähemmäs yleisiä riskienhallinnan käytäntöjä. Suojauslaskennan muutokset eivät tule lisäämään konsernissa suojauslaskennan soveltamista, mutta yleisesti ottaen suojauslaskennan soveltaminen on jatkossa helpompaa mm. siksi, että vain prospektiivinen tehokkuustestaus vaaditaan ja riskikomponentti voidaan määrittää suojattavaksi eräksi. Uusi standardi sisältää myös aiempaa laajemmat liitetietovaatimukset ja esittämistapaan tulee muutoksia.	1.1.2018

AIHE	KESKEISET VAATIMUKSET	VOIMAANTULO
IFRS-standardien vuosittaiset parannukset 2014–2016 (sisältää muutoksia IFRS 1:een)	EU ei ole vielä hyväksynyt muutosta. Standardien pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhteen ja otetaan käyttöön kerran vuodessa vuosittaisessa parannusmenettelyssä. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain. Muutokset koskevat seuraavia standardeja: IFRS 1, IFRS 7, IFRS 10, IAS 19. Nykyisen arvion mukaan muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Johto jatkaa arviointiaan muutosten vaikutuksesta.	Arvioitu voimaantulo 1.1.2019.
IFRS-standardien vuosittaiset parannukset 2014–2016 (sisältää muutoksia IAS 28:aan)	EU ei ole vielä hyväksynyt muutosta. Standardien pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhteen ja otetaan käyttöön kerran vuodessa vuosittaisessa parannusmenettelyssä. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain. Muutokset koskevat seuraavia standardeja: IAS 28. Nykyisen arvion mukaan muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Johto jatkaa arviointiaan muutosten vaikutuksesta.	Arvioitu voimaantulo 1.1.2019.

Muissa tässä listaamattomilla standardeilla tai tulkinnoilla ei arvioida olevan vaikutusta tai on vain vähäistä vaikutusta. Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaan perustuvia ratkaisuja. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, joita johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laatimisperiaatteita soveltaessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laatimisperiaatteiden kohdassa ”Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät”.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tytäryritykset

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyritys Soprano Oy ja kaikki sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen

määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määrätään erikseen kullekin yrityshankinnalle.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään taseessa oman pääoman osana. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistuosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti. Ennen 1.1.2010 tapahtuneet hankinnat on käsitelty silloin voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Osakkuusyrittukset

Osakkuusyrittukset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun konserni omistaa yli 20 % yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta muttei määräysvaltaa. Osakkuusyrittukset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Jos konsernin osuus osakkuusyrittusen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyrittusen velvoitteiden täyttämiseen. Osakkuusyrittus sijoitus sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot konsernin ja osakkuusyrittusen välillä on eliminoitu konsernin omistuosuuden mukaisesti. Konsernin omistuosuuden mukainen osuus osakkuusyrittusen tuloksista on esitetty omana

eräänään liikevoiton jälkeen. Vastaavasti konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuttaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty tuhansina euroina. Euro on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esitamisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä valitsevaa kurssia. Käytännössä käytetään kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen.

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monehtaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle.

Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuttaminen eri kursseilla toisaalta tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuttamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteisiksi osana myyntivoittoa tai -tappiota.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tällöin osan uusimiseen liittyvät menot aktivoidaan. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Koneisiin ja kalustoon tehdään 2-7 vuoden tasapoisto riippuen hyödykkeen vaikutusajasta.

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden käytöstä poistamisesta ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Julkiset avustukset

Julkiset avustukset, esimerkiksi valtiolta saadut aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintoihin liittyvät avustukset, on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi silloin, kun on käytännössä varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Sellaiset avustukset, jotka on saatu syntyneiden menojen korvauksiksi, tuloutetaan tuloslaskelmaan samalla kun avustuksen kohteeseen liittyvät menot merkitään kuluksi. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Koulutusliiketoimintaan liittyvät valtion avustukset ja osuudet tuloutetaan sille tilikaudelle, kun koulutus suoritetaan tai niiden koulutusvelvollisuus päättyy. Valtion avustukset, joita ei käytetä, palautetaan määräysten mukaan eikä niitä tulouteta.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenuosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Hankintamenuon liittyvät muut välittömästi hankinnasta johtuvat

menot, kuten asiantuntijoiden palkkiot, kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Liikearvoista (ja muista taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä) ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, tai jos kyseessä on osakkuusyritys, liikearvo sisältyy kyseisen osakkuusyrityksen hankintamenuun. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä arvonalentumisilla.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimusmenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Uusien tai kehittyneempien tuotteiden suunnittelusta johtuvat kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saatamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida enää myöhemmin.

Hyödykkeistä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenuun kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä. Aktivoidujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 2-7 vuotta, jonka kuluessa aktivoidut menot kirjataan tasapoistoina kuluksi.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun siinä tapauksessa, että hankintamenu on määritettävissä luotettavasti ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Muiden aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	2-7 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	2-7 vuotta
riippuen hyödykkeen vaikutusajasta.	

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alka-misajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljellä olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti. Vuokraveloitukset sisältyvät korollisiin velkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrista hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvon alentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä erityisriskeistä. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläkevelvoitteet

Konsernin eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Osakeperusteiset maksut

Konsernilla ei ole tilikausilla 2016-2017 ollut osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä, eikä optio-ohjelmia. Konserni maksoi tilikausilta 2016-2017 hallituksen vuosipalkkiot varsinaisen yhtiökokouksen päätösten mukaisesti Soprano Oyj:n osakkeina. Järjestelyjen tulosvaikutus esitetään tuloslaskelmassa työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Järjestelystä aiheutunutta kulua vastaava lisäys on kirjattu omaan pääomaan.

Varaukset ja ehdolliset velat

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaukset arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaus tekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta tarkasteluhetkellä. Jos osasta

velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Konsernin jatkuvaan toimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt ehdollinen velvoite, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu muodostuu tilikauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin liittyvä verovaikutus kirjataan vastaavasti osaksi omaa pääomaa. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, kun kyseessä on alun perin kirjanpitoon merkittävä omaisuuserä tai velka eikä kyseessä ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä tällaisen omaisuus- tai velkaerän kirjaaminen vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon liiketoimen toteutumisajankohtana. Verotuksessa vähennyskelvottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryritysten jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kuin ero ei todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa tulevissa tulevaisuudessa.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin arvostuksista. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Tuloutusperiaatteet

Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot pääsääntöisesti niiden luovutushetkellä käypään arvoon arvostettuina oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kursieroilla.

Myydyt tavarat ja palvelut

Konserni tuottaa koulutus- ja konsultointipalveluja. Tuotot palveluista tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu ja taloudellisen hyödyn saaminen palvelusuoritteesta on todennäköistä. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit, edut ja määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle. Pääsääntöisesti tämä tapahtuu tuotteiden sopimusehtojen mukaisen luovutuksen yhteydessä. Konsernilla on vähäistä tavaramyyntiä ja sen tuloutus tapahtuu luovutuksen yhteydessä. Vuokratuotot tuloutetaan tasaerinä vuokratkaudelle. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan.

Lisenssituotot

Lisenssituottojen tuloutus tapahtuu sopimuksen tosiasialisen sisällön mukaisesti. Vuonna 2016-2017 konsernissa ei ollut lisenssituottoja..

Pitkäaikaishankkeet

Konsernilla voi olla pitkäkestoisia, pääsääntöisesti alle vuoden kestäviä konsulttiprojekteja. Pitkäaikaishankkeen tulot ja menot kirjataan tuotoiksi ja kuluiksi valmistusasteen perusteella, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusaste määritellään kuhunkin hankkeeseen liittyen tarkasteluhetken mennessä suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuutena hankkeen arvioiduista kokonaismenoista. Menot, jotka liittyvät vielä tulouttamattomaan hankkeeseen, kirjataan keskenäisinä pitkäaikaishankkeina taseeseen. Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat suuremmat kuin hankkeesta laskutettu määrä, erotus esitetään taseen erässä "Myyntisaamiset ja muut saamiset". Jos syntyneet menot ja kirjatut voitot ovat pienemmät kuin hankkeen laskutus, erotus esitetään erässä "Ostovelat ja muut velat". Silloin kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluiksi samalla kaudella kuin ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuotteita kirjataan vain siihen määrään asti kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Mikäli on todennäköistä, että hankkeen valmiiksi saamiseen tarvittavat kokonaismenot ylittävät hankkeesta saatavat kokonaistulot, odotettavissa oleva tappio kirjataan kuluksi

välittömästi. Tilikausilla 2016-2017 ei ollut valmiusasteen mukaisia tuloutuksia.

Korot ja osingot

Korkotuotot on kirjattu suoriteperusteisesti sille kaudelle, jolta tuotot kertyvät ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

Myytävänä oleviksi luokitellut pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä oleviksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuserän myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Myytävänä olevaksi luokittelun edellytyksien katsotaan täyttyvän, kun myynti on erittäin todennäköinen ja omaisuuserä (tai luovutettavien erien ryhmä) on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan yleisin ja tavanomaisin ehdoin, kun johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta.

Välittömästi ennen luokittelua myytävänä olevaksi kyseiset omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän varat ja velat arvostetaan niihin sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmä) arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myynnistä aiheutuvilla menoilla vähennettyyn käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Luovutettavien erien ryhmään kuuluvat omaisuuserät, jotka eivät kuulu IFRS 5-standardin arvostussääntöjen soveltamisalaan, ja velat arvostetaan niitä koskevien IFRS-standardien mukaan myös luokitteluhetken jälkeen.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää seuraavat edellytykset:

1. Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö
2. Se on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta; tai
3. Se on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eräänä konsernin tuloslaskelmassa. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen – standardin mukaisesti seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Konsernilla ei ole tilinpäätöshetkellä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja eikä eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteät tai määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Niiden arvostusperuste on jaksotettu hankintameno. Ne sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin (erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua) varoihin.

Myytavissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, jotka on nimenomaisesti määritetty tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin. Myytävissä olevat rahoitusvarat voivat koostua osakkeista ja korollisista sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon, tai milloin käypä arvo ei ole määritettävissä luotettavasti, hankintameno.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Kaikki rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä. Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittäviltä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin kaikki rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä

jaksotettuun hankintameno. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin ja ne voivat olla korollisia tai korottomia.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Mikäli osakesijoitusten käypä arvo on alittanut hankintameno merkittävässä määrin ja konsernin määrittelemän ajanjakson, tämä on osoitus myytävissä olevan osakkeen arvonalentumisesta. Jos arvonalentumisesta on näyttöä, käyvän arvon rahastoon kertynyt tappio siirretään tuloslaskelmaan.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä siitä, että saamista ei saada perityksi täysimääräisesti. Velallisen merkitävät taloudelliset vaikeudet, konkurssin todennäköisyys, maksujen laiminlyönti tai maksusuorituksen viivästymien yli 90 päivää ovat näyttöjä myyntisaamisen arvonalentumisesta. Kustakin saatavasta tehdään asiakaskohtainen arviointi. Tuloslaskelmaan kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisen rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä tilikaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

Johdannaissopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, jona konsernista tulee sopimusosapuoli, ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa ja jotka ovat tehokkaita suojausinstrumentteja, arvomuutosten tulosvaikutukset esitetään yhtenäisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimuksia solmitaan, konserni käsittelee ne joko saamisten, velkojen tai kiinteiden sitoumusten käyvän arvon suojauksina tai valuuttariskin kyseessä ollessa rahavirran suojauksina, ennakoidun erittäin todennäköisen liiketoimen rahavirran suojauksina, ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksina tai johdannaissopimuksina, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä. Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välisen suhteen sekä konsernin riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta

aloitettaessa ja vähintään jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä suojaussuhteiden tehokkuuden tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

Rahavirran suojaukset

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa (sisältyy erään "Muut rahastot"). Suojausten tehoton osuus kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin, Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Ennakoitua valuuttamääräistä myyntiä suojaavien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan myynnin oikaisuksi myynnin toteutuessa. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus merkitään liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. Mikäli suojattu ennakoitu liiketoimi johtaa rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän, kuten aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen, kirjaamiseen, omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään kyseisen omaisuuserän hankintamenon oikaisuksi.

Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoidun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Oma pääoma

Alkuperäisen merkinnän yhteydessä merkityt osakkeet esitetään osakepääomana.

Konserni luokittelee liikkeeseen laskemansa instrumentit niiden luonteen perusteella joko omaksi pääomaksi tai rahoitusvelaksi. Menot, jotka liittyvät omien oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä vero-vaikutuksella oikaistuna. Jos Soprano Oyj hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumenttejaan, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta. Institutionaalinen sijoittaja on 6.6.2016 merkinnyt 1,0 miljoonan euron ja 6.6.2017 0,5 miljoonan euron hybridilainan. Yhteensä 1,5 miljoonan euron hybridilaina on esitetty oman pääoman eränä.

Liikevoitto

IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardi ei määrittele liikevoiton käsitettä. Konserni on määrittänyt sen seuraavasti: liikevoitto on nettosumma, joka muodostuu kun liikevaihtoon lisätään liiketoiminnan muut tuotot, vähennetään ostokulut, työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut, poistot ja mahdolliset arvonalentumistappiot sekä liiketoiminnan muut kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liikevoiton alapuolella. Kursierot ja johdannaisten käypien arvojen muutokset sisältyvät liikevoittoon, mikäli ne syntyvät liiketoimintaan liittyvistä eristä; muuten ne on kirjattu rahoituseriin.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Konsernin tilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatteella. Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä johdon harkinta

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja näiden soveltamisesta. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Konsernin johto on erikseen arvioinut jatkuvuusperiaatteen käyttöä konsernitilinpäätöksen laatimisperusteena.

Yhtiön johdon vuoteen 2017 loppuunsaattamat, toiminnan tehokkuuteen ja kulujen säästöihin tähdänneet toimenpiteet toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi sekä konsernin kannattavuuskehityksen parantamiseksi tuottivat tulosta ja konserni teki tilikaudelle 2017 0,7 miljoonan euron liiketuloksen sekä 0,5 miljoonan euron tilikauden tuloksen. Konsernin rahoitusasema pysyi tilikaudella tiukkana, suurimmat riskit liittyivät edelleen rahoitukseen, lähinnä uuden rahoituksen hankintaan ja yhtiön maksuvalmiuteen. Konsernin korolliset velat lyhenivät nettomääräisesti 0,7 miljoonalla eurolla vuonna 2017. Kausivaihtelu heikentää maksuvalmiutta ja rasittaa kouluttajasuhteita. Maksuvalmiusriskiä pienennetään factoring-rahoituksella ja luottolimiitillä. Muita rahoituslähteitä kartoitetaan.

Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletamusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita, sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja oletamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Ne keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, on esitetty alla. Konsernin johto on katsonut näiden tilinpäätöksen osa-alueiden olevan keskeisimmät, sillä niitä koskevat laatusperiaatteet ovat konsernin näkökulmasta monimutkaisimmat ja niiden soveltaminen edellyttää eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä esimerkiksi omaisuuserien arvostamisessa. Lisäksi näillä tilinpäätöksen osa-alueilla käytettyjen oletusten ja arvioiden mahdollisten muutosten vaikutukset on arvioitu olevan suurimmat.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen

Merkittävissä liiketoimintojen yhdistämisissä konserni käyttää ulkopuolista neuvonantajaa arvioitaessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja. Aineellisten hyödykkeiden osalta tehdään vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista, jos markkinoilta ei ole ollut saatavissa tietoja vastaavalaisten hyödykkeiden kaupoista.

Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi.

Lisäksi konsernissa käydään läpi vähintään jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdolliset viitteet niin aineellisten kuin aineettomienkin hyödykkeiden arvonalentumisesta. Konsernin aineellisten hyödykkeiden tasearvot on esitetty liitetiedossa 14. ja aineettomien hyödykkeiden tasearvot liitetiedossa 15.

Arvonalentumistestaus

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo, osakkuusyritykset, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, sekä arvioidaan viitteitä arvonalentumisesta edellä laatusperiaatteissa esitetyn mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näiden laskelmien laatiminen edellyttää arvioiden käyttämistä. Konsernin liikearvon tasearvo 31.12.2017 ja 31.12.2016 oli 5 405 tuhatta euroa ja osakkuusyritysten arvo 31.12.2017 1 210 tuhatta euroa (31.12.2016 1 229 tuhatta euroa).

Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Tulevaisuudessa syntyvä verotettava tulo edellyttää ennusteiden käyttämistä. Konsernilla oli laskennallista verosaamista 31.12.2017 789 tuhatta euroa (31.12.2016 603 tuhatta euroa).

Aikaisempia kausia koskevan virheen korjaus

Soprano on luokitellut tilinpäätöksessään 2017 kovenantti-ehdoisen lainansa kokonaisuudessaan lyhytaikaiseen korolliseen velkaan vertailukausilta 2015 ja 2016. Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti yhtiön kovenanttiehtoinen pankkilaina olisi tilinpäätöksissä 2015 ja 2016 pitänyt luokitella lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin IAS 1.74-75:n mukaisesti perustuen kovenantin rikkoutumiseen ja siihen ettei yhtiöllä ollut ennen tilikauden päättymistä pankilta saatua kirjallista sitoumusta siitä, ettei pankki tule käyttämään eräännyttämisokeuttaan vähintään 12 kuukauteen.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kyseisen pankkilainan määrä oli 1,10 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin oli kirjattu 0,55 miljoonaa euroa, lyhytaikaisiin 0,55 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä kyseisen lainan määrä oli 1,65 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisiin rahoitusvelkoihin oli kirjattu 1,08 miljoonaa euroa, lyhytaikaisiin 0,57 miljoonaa euroa.

Yhtiön näkemyksen mukaan tilinpäätökset vuosilta 2015 ja 2016 ovat antaneet oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta tilanteesta sijoittajille. Yhtiö on kertonut pankkilainan kovenanttiasian yksityiskohtaisella tasolla konsernin tilinpäätöksiinsä vuosilta 2015 ja 2016. Finanssivalvonnan valvontakirjeen mukaisesti IFRS-standardin vastainen esittäminen ei välttämättä eikä yksiselitteisesti ole vaikuttanut sijoittajien päätöksiin, koska Soprano kertoi rahoitustilanteesta kattavasti tietoa tilinpäätöksissä 2015-2016. Yhtiö esittää tässä tilinpäätöksessä vertailukausien 2015 ja 2016 taseen ja korollisten velkojen liitetiedot luokittelulla korjattuna.

Virheen korjauksen vaikutus avaavaan taseeseen 1.1.2016 ja vuoden 2016 tilinpäätökseen ovat seuraavat:

1.1.2016 tase	ennen korjausta	virheen korjaus	korjauksen jälkeen
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	2 332	-1 083	1 249
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	2 343	1 083	3 425
Yhteensä	4 674	0	4 674

31.12.2016 tase	ennen korjausta	virheen korjaus	korjauksen jälkeen
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	766	-554	212
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	2 466	554	3 020
Yhteensä	3 232	0	3 232

Konsernitilinpäätöksen osakeperusteinen tulos on korjattu tilikaudelta 2016 alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoa konsernin tilinpäätöksen liitetiedossa 13. osakekohtainen tulos. Konsernin tilinpäätöksessä 2016 laimentamattomana ja laimennusvaikutuksella oikaistuna osakekohtaisena tuloksena oli esitetty 0,03, korjauksen jälkeen se on 0,02.

Korjattu osakekohtainen tulos	2017	2016
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake), jatkuvat toiminnot	0,02	-0,01
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake), lopetetut toiminnot	0,00	0,03
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,02	0,02
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake), jatkuvat toiminnot	0,02	-0,01
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake), lopetetut toiminnot	0,00	0,03
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake)	0,02	0,02

1. LIIKEVAIHTO, TOIMINTASEGMENTIT JA MAANTIETEELLISIÄ ALUEITA KOSKEVAT TIEDOT

LIIKEVAIHTO, JATKUVAT

tuhatta euroa	2017	2016
Tuotot palveluista	15 813	16 661
Yhteensä	15 813	16 661

Toimintasegmentit

Konsernilla on kolme raportoitavaa segmenttiä. Pohjoismainen ICT-koulutukseen erikoistunut Informator Tieturi Group (IT Group) ja suomalainen johtamis- ja esimieskoulutukseen erikoistunut Management Institute of Finland MIF (MIF). Lisäksi emoyhtiö osakkuusyritykseen (Yhteiset erät) raportoidaan kolmantena segmenttinä. Osakkuusyrityksien Ambientia E-commerce Oy -konsernin ja Brain Alliance Oy:n Soprano Oyj konsernille kuuluva osuus osakkuusyrityksen tuloksesta kirjataan liiketuloksen alapuolelle kohtaan osuus osakkuusyrityksen tuloksesta.

Konsernissa toimintasegmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä niille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat toimintasegmenttien liiketulokseen. Tämä on johdon käsityksen mukaan soveltuvin mittari vertailtaessa toimintasegmenttien tuloksellisuutta kyseisten toimialojen muihin yrityksiin. Konsernissa edellä mainituista arvioinneista ja resursointipäätöksistä vastaa ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä konsernin johtoryhmä.

2017, tuhatta euroa	IT Group	MIF	Yhteiset erät	konsernierät	Konserni yhteensä
Tulos					
Ulkoiset tuotot yhteensä*	9 665	6 152	-4		15 813
Tuotot myynnistä toisille segmenteille*	27	3	637	-667	0
Liikevaihto yhteensä	9 692	6 156	633	-667	15 813
Käyttökate	456	935	-555	204	1 040
Poistot	-18	-191	-4	-164	-377
Liiketulos	438	744	-559	40	663
Osuudet osakkuusyritysten tuloksista			5		5
Varat					
Pitkäaikaiset varat yhteensä	2 638	880	9 968	-4 513	8 972
Osuudet osakkuusyrityksissä			1 210		1 210
Investoinnit	373	349	90	28	840
Velat					
Raportoitavan segmentin velat	3 397	2 736	4 531	-3 823	6 841

2016, tuhatta euroa	IT Group	MIF	Yhteiset erät	Myytyt liiketoiminnot	konsernierät	Konserni yhteensä
Tulos						
Ulkoiset tuotot yhteensä*	9 957	5 972		732		16 661
Tuotot myynnistä toisille segmenteille*	100	7	575	10	-692	0
Liikevaihto yhteensä	10 057	5 979	575	742	-692	16 661
Käyttökate	199	252	-757	-91	104	-294
Poistot	-53	-131	-6	-53	-114	-355
Liiketulos	147	121	-763	-144	-10	-649
Osuudet osakkuusyritysten tuloksista			89			89
Varat						
Pitkäaikaiset varat yhteensä	2 781	1 758	9 938		-6 067	8 409
Osuudet osakkuusyrityksissä			1 229			1 229
Investoinnit	9	96		0		106
Velat						
Raportoitavan segmentin velat	2 676	5 073	4 106		-4 408	7 447

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot:

Konsernilla on kolme maantieteellistä aluetta: Suomi, Ruotsi ja Venäjä. Viron liiketoiminta myytiin kesäkuussa 2016.

2017, tuhatta euroa	Suomi	Ruotsi	Venäjä	konsernierät	yhteensä
Tuotot*	10 108	6 290	82	-667	15 813
Pitkäaikaiset varat yhteensä	13 094	392	0	-4 513	8 972
Osuudet osakkuusyrityksissä	1 210				1 210

2016, tuhatta euroa	Suomi	Ruotsi	Venäjä	konsernierät	yhteensä
Tuotot*	9 988	7 302	62	-692	16 661
Pitkäaikaiset varat yhteensä**	14 169	308	0	-6 067	8 409
Osuudet osakkuusyrityksissä	1 202	27			1 229

* Soprano Oyj:n (yhteiset erät) hallintopalveluiden esittämispäikkä muutettu liiketoiminnan muista tuotoista liikevaihtoon vuonna 2017, vertailuluvut oikaistu vertailukelpoiseksi. Konsernin sisäinen liikevaihto eliminoitu konsernierät -rivillä.

** Konsernierät esitetty omassa sarakkeessaan.

2. MYYDYT LIKETOIMINNOT

VUONNA 2016 MYYDYT LIKETOIMINNOT

Finnish Trade Organisation FINTRA Oy:n myynti

Soprano Oyj myi täysin omistamansa Finnish Trade Organisation FINTRA Oy:n 30.6.2016 Allocation Point Oy Holding and Financingille. Kauppahinta oli 1 euroa.

Kaupan myyntitappio 53 tuhatta euroa sisältyy tuloslaskelman liiketoiminnan muihin kuluihin. Myynnin myötä konsernista poistui 0,6 miljoonaa euroa konserniliikearvoa. Yhtiön konsernissaoloaikana kerryttämä tulos on huomioitu myyntitappiossa. Finnish Trade Organisation FINTRA Oy on konsolidoitu Soprano-konserniin 30.6.2016 saakka.

Myydyn yrityksen nettovarallisuus

tuhatta euroa	Kirjatut arvot
Aineettomat hyödykkeet	595
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	742
Rahavarat	77
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-1 384
Nettovarallisuus	31

Myydyn yrityksen vaikutus rahavirtaan

tuhatta euroa	Kirjatut arvot
Rahana saatu kauppahinta	0
Myydyn tytäryrityksen rahavarat	-77
Vaikutus rahavirtaan	-77

Soprano Commerce Oy:n, Lemonline Oy:n ja Pipfrog AS:n myynti

Soprano Oyj myi myytävänä olevissa toiminnoissa raportoidut täysin omistamansa Soprano Commerce Oy:n, Lemonline Oy:n ja Pipfrog AS:n 30.6.2016 Ambientia Group Oy:lle. Kauppa toteutettiin osakevaihtona Ambientia E-commerce Oy:n suunnatulla annilla. Kaupan myyntivoitto 589 tuhatta euroa sisältyy tuloslaskelman lopetettujen toimintojen tulokseen. Yhtiöiden konsernissaoloaikana kerryttämä tulos on huomioitu myyntivoitossa. Soprano Commerce Oy, Lemonline Oy ja Pipfrog AS on konsolidoitu Soprano-konserniin 30.6.2016 saakka.

Myydyn yrityksen nettovarallisuus

tuhatta euroa	Kirjatut arvot
Aineettomat hyödykkeet	678
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset saamiset	325
Rahavarat	26
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-211
Nettovarallisuus	818

Myydyn yrityksen vaikutus rahavirtaan

tuhatta euroa	Kirjatut arvot
Rahana saatu kauppahinta	0
Myydyn tytäryrityksen rahavarat	-26
Vaikutus rahavirtaan	-26

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

tuhatta euroa	2017	2016
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	10	0
Julkiset avustukset	49	0
Muut tuottoerät	0	56
Yhteensä	59	56

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

tuhatta euroa	2017	2016
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	172	108
Toimitilakulut	830	1 157
Kone- ja kalustokulut	229	264
Matkakulut	285	260
Markkinointikulut	498	633
Ulkopuoliset palvelut	502	717
Hallintokulut	381	497
Yhteensä	2 897	3 635

5. POISTOT

tuhatta euroa	2017	2016
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Tuotemerkit	83	111
Aktivoituneet kehittämismenot	60	0
Muut aineettomat hyödykkeet	25	41
Yhteensä	168	152
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		
Koneet ja kalusto	209	203
Yhteensä	209	203
Poistot yhteensä	377	355

Konsernilla ei ollut arvonalentumisia vuosina 2016-2017

6. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

tuhatta euroa	2017	2016
Palkat	4 710	4 892
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	734	762
Muut lakisääteiset henkilösivukulut	503	568
Yhteensä	5 947	6 221

	2017	2016
Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella (henkilöä)	88	110

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista ja lainoista esitetään liitetiedossa 30. lähipiiritapahtumat.

7. TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

tuhatta euroa	2017	2016
Tilintarkastus	51	91
Muut palvelut	1	25
Yhteensä	52	116

PricewaterhouseCoopers Oy:n palkkiot muista kuin tilintarkastuspalveluista tilikaudella 2017 olivat yhteensä 1 tuhatta euroa, joka muodostuu veroneuvontaan sekä muihin palveluihin liittyvistä palkkioista.

8. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Konsernin tutkimus- ja kehittämismenot olivat vuonna 2017 yhteensä 1,1 (0,2 miljoonaa euroa vuonna 2016) miljoonaa euroa, josta kului kirjattiin yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (0,1). Konserni panostaa uusiin digitaalisiin oppimiskäytäntöihin, kuten Training Cloud, Remote Cloud Access ja Lifelong Learning. Monistettavien ja maantieteellisesti skaalautuvien pilvipalveluiden avulla yhtiö pyrkii laajentamaan toimintaansa kansainvälisesti. Tekes myönsi 13.12.2017 Soprano Oy:lle 1.06 miljoonan euron avustuksen koulutusviennin tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Konsernilla on myös käynnissä toiminnanohjausjärjestelmän uudistaminen.

9. RAHOITUSTUOTOT

tuhatta euroa	2017	2016
Myyntivoitot osuuksista osakkuusyrityksissä	0	1 063
Muut korkotuotot	4	11
Muut rahoitustuotot	2	32
Yhteensä	6	1 107

10. RAHOITUSKULUT

tuhatta euroa	2017	2016
Tulosvaikutteisesti kirjatut erät		
Korkokulut rahoituslainoista	114	135
Arvon alentumistappiot muista osakkeista ja osuuksista	25	297
Muut rahoituskulut	248	255
Yhteensä	387	687

11. MUUT LAAJAN TULOSLASKELMAN ERÄT, JOTKA SAATETAAN MYÖHEMMIN SIIRTÄÄ TULOSVAIKUTTEISEKSI

tuhatta euroa	2017	2016
Muuntoerot	61	-32
Rahavirran suojaus	2	1
Yhteensä	63	-31

12. TULOVEROT

tuhatta euroa	2017	2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	0	0
Edellisten tilikausien verot	5	0
Laskennalliset verot	210	19
Yhteensä	215	19

Laskennallisista veroista on kerrottu liitteessä 20.

Verokulun ja konsernin kotimaan 20 % verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

tuhatta euroa	2017	2016
Tulos ennen veroja	287	-141
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-57	28
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat	0	-9
Verovapaat tuotot	0	0
Vähennyskeltottomat kulut	-20	0
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	76	0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	1	0
Laskennallisen veron muutos aikaisempien vuosien tappioista	210	0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	5	0
Verot tuloslaskelmassa	215	19

13. OSAKEKOHTAINEN TULOS

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Koska oman pääoman ehtoinen laina käsitellään kirjanpidossa etuosakkeen tapaan, laskennassa käytettyä tilikauden tulosta on oikaistu oman pääoman ehtoisen lainan koroilla verovaikutus huomioiden.

tuhatta euroa	2017	2016
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden tulos (tuhatta euroa), jatkuvat toiminnot	502	-122
Oman pääoman ehtoisen lainan korot (tuhatta euroa, verovaikutuksella vähennettynä)	-90	-40
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), jatkuvat toiminnot	412	-162
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), lopetetut toiminnot	0	589
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa)	412	427
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	17 989	17 919
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake), jatkuvat toiminnot	0,02	-0,01
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake), lopetetut toiminnot	0,00	0,03
Laimentamaton osakekohtainen tulos (euroa/osake)*	0,02	0,02

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten kantaosakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

tuhatta euroa	2017	2016
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), jatkuvat toiminnot	412	-162
Emoyrityksen omistajille kuuluva tilikauden voitto osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), lopetetut toiminnot	0	589
Vaihtovelkakirjalainojen korko (tuhatta euroa, verovaikutuksella oikaistuna)	12	6
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), jatkuvat toiminnot	424	-155
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa), lopetetut toiminnot	0	595
Tilikauden tulos laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (tuhatta euroa)	424	434
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana (1 000)	17 989	17 919
Vaihtovelkakirjalainan muunto osakkeiksi (1 000)	600	314
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo laimennusvaikutuksella oikaistun osakekohtaisen tuloksen laskemiseksi (1 000)	18 589	18 234
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake), jatkuvat toiminnot	0,02	-0,01
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake), lopetetut toiminnot	0,00	0,03
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos (euroa/osake)*	0,02	0,02

* korjattu osakekohtainen tulos, ks. Aikaisempia tilikausia koskevan virheen korjaus

14. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	1 497	1 497
Lisäykset	209	209
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0	0
Vähennykset	-35	-35
Hankintameno 31.12.2017	1 671	1 671
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-1 150	-1 150
Poistot	-209	-209
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-1 359	-1 359
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	347	347
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	312	312
tuhatta euroa	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	1 419	1 419
Lisäykset	78	78
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0	0
Vähennykset	0	0
Hankintameno 31.12.2016	1 497	1 497
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-947	-947
Poistot	-203	-203
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-1 150	-1 150
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	473	473
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	347	347

Koneisiin ja kalustoihin 31.12.2017 sisältyy 202 tuhatta euroa rahoitusleasingsopimuksilla hankittuja koneita ja kalustoa (31.12.2016 193 tuhatta euroa).

15. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

tuhatta euroa	Liikearvo	Tuotemerkit, Tilaukanta	Kehittämismenot	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	5 405	642	0	525	6 572
Lisäykset*		12	683	-63	631
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin					0
Vähennykset					0
Hankintameno 31.12.2017	5 405	654	683	462	7 204
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 1.1.2017	0	-538	0	-396	-934
Poistot		-83	-60	-25	-168
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.2016	0	-622	-60	-420	-1 102
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	5 405	104	0	129	5 639
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	5 405	32	623	42	6 103

* luokittelumuutos -63 te pois muista aineettomista hyödykkeistä

tuhatta euroa	Liikearvo	Tuotemerkit, Tilaukanta	Kehittämismenot	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	6 001	677	0	425	7 103
Lisäykset				100	100
Siirto myytävänä oleviksi luokiteltuihin pitkäaikaisiin omaisuuseriin	0				0
Vähennykset	-596	-35	0		-631
Hankintameno 31.12.2016	5 405	642	0	525	6 572
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 1.1.2016	0	-427	0	-355	-782
Poistot		-111	0	-41	-152
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.2016	0	-538	0	-396	-934
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	6 001	250	0	70	6 321
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	5 405	104	0	129	5 639

HANKINTAMENON KOHDISTAMINEN

Soprano Oyj konsernin liikearvo muodostuu 1.12.2012 alkaen konserniin liitetystä Aspectum Oy konsernista, 1.4.2013 alkaen konserniin liitetystä Tieturi Oy konsernista ja 1.4.2014 alkaen konserniin liitetystä Management Institute of Finland MIF Oy konsernista.

Liikearvon kirjanpitoarvo tilikauden päättyessä on 5 405 tuhatta euroa, josta liikearvo on kohdistettu erillisesti rahavirtaa tuottaviin yksiköihin seuraavasti:

Tieturi Oy konsernin hankinnan liikearvo on 3 150 tuhatta euroa, Management Institute of Finland MIF Oy konsernin hankinnan liikearvo on 1 502 tuhatta euroa,

johon on myös kohdistettu yhtiöön 31.12.2016 fuusioituneen Aspectum Oy konsernin hankinnan liikearvo 753 tuhatta euroa.

Liiketoimintojen yhdistämisessä hankitun Tieturi Oy:n muodostaman konsernin liiketoiminnalle kohdistuu tuotemerkitä 13 tuhatta euroa ja Management Institute Of Finland MIF konsernille 19 tuhatta euroa. Asiakaslistaan kohdistuva liikearvo on kokonaan poistettu. Tuotemerkin taloudellinen vaikutusaika on määritelty viideksi vuodeksi ja asiakaslistan kahdeksi vuodeksi.

Hankintamenojen kohdistaminen konsernissa 31.12.2017

tuhatta euroa	Yhteensä	Tieturi Oy konserni	Management Institute of Finland MIF Oy konserni
liikearvo	5 405	3 150	2 255
tuotemerkit	32	13	19
yhteensä	5 437	3 163	2 274

Hankintamenojen kohdistaminen konsernissa 31.12.2016

tuhatta euroa	Yhteensä	Tieturi Oy konserni	Management Institute of Finland MIF Oy konserni
liikearvo	5 405	3 150	2 255
tuotemerkit	97	97	
yhteensä	5 502	3 247	2 255

Arvon alentumistestaus

Mikäli on viitteitä jonkin omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön arvon alentumisesta tai jos yksikön kirjanpitoarvoon sisältyy tai on kohdistettu liikearvoa, arvioidaan kyseisen omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Arvon alentumistestauksessa kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritelty käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymään budjettiin vuodelle 2018 huomioiden toteutunut kehitys sekä ennustejaksoon vuosina 2019-2022, jossa on käytetty kasvutekijää. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeisissä rahavirroissa ei ole määritelty kasvua. Käyttöarvon laskennassa käytetyt keskeiset muuttujat olivat seuraavat:

1. Budjetoitu liikevaihto – Määritetty liikevaihto perustuu vuoden 2018 budjettiin huomioiden toteutunut kehitys sekä vuosien 2019-2022 ennustettuun liikevaihtoon, jossa on käytetty konservatiivista 2,5 prosentin kasvutekijää (vuonna 2016 2,5 %).

2. Budjetoidut kulut perustuvat vuoden 2018 budjettiin ja ennusteeseen vuosille 2019-2022. Kuluissa on huomioitu nettokäyttöpääoman muutoksen vaikutus.
3. Diskonttauskorko – Määritelty keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla, joka kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit. Diskonttauskorko on määritelty ennen veroja ja laskennassa on käytetty oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ja pääoman suhdetta. Käytetty diskonttauskorko oli 9,01 prosenttia (11 %).
4. Kasvuprosentti ennustejaksolla – Käytetty kasvutekijä on yhtiön näkemyksen mukaan konservatiivinen huomioiden yleistoloudellinen tilanne, toimialan kasvunäkymä ja toteutunut kehitys.

Arvon alentumistestauksen herkkyyshanalyysi

Testaustuloksia arvioidaan seuraavalla asteikolla, jossa verrataan käypää arvoa (C) rahavirtaa tuottavan yksikön testattavien tase-erien yhteismäärään (A). Testausketkellä testattavat yksiköt sijoittuvat luokituksen mukaisesti seuraavasti:

Luokka	Kuvaus	Luokkaan sijoittuvat testattavat yksiköt
1	C pienempi kuin A	
2	C 0-20 % suurempi kuin A	
3	C 20-50 % suurempi kuin A	
4	C 50 % suurempi kuin A	Tieturi Oy konserni, Management Institute Of Finland MIF Oy

16. OSUUEDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

tuhatta euroa	2017	2016
Osuudet osakkuusyrityksissä	1210	1229
Tasearvo yhteensä 31.12	1210	1229

Tiedot konsernin olennaisista osakkuusyrityksistä (omistusosuus prosenttia):

Nimi	pääasiallinen toimiala	kotipaikka	2017	2016
Ambientia E-commerce Oy	Ohjelmistopalvelut	Hämeenlinna	40	40
Brain Alliance Oy	Ohjelmistopalvelut	Helsinki	49	49

Soprano Oyj myi 100 % Soprano Commerce Oy:n, Lemonline Oy:n ja Pipfrog AS:n osakekannasta 30.6.2016 Ambientia Group Oy:lle. Kauppa toteutettiin osakevaihtona siten, että Ambientia E-commerce Oy suuntasi 40 % liikkeellä olevista osakkeistaan Soprano Oyj:lle. Osakkeet on kirjattu konsernitaseeseen 1 225 tuhannen euron arvoon.

Taulukossa mainitut konsernin olennaiset osakkuusyritykset on käsitelty konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä:

	Brain Alliance Oy		Ambientia E-commerce Oy	
	2017	2016	2017	2016
lyhytaikaiset varat	82	109	847	910
pitkäaikaiset varat*	18	23	201	282
lyhytaikaiset velat	30	85	597	657
pitkäaikaiset velat	520	550	118	125
liikevaihto	376	389	2 382	1401
tilikauden voitto tai tappio*	54	17	-76	52
osakkuusyrityksestä kaudella saadut osingot	0	0	0	0
lyhytaikaisiin varoihin sisältyvät rahavarat	36	39	348	192

Osakkuusyrityksen taloudellisen informaation

täsmäytys konsernin kirjaamaan tasearvoon

osakkuusyrityksen nettovarot*	-450	-504	334	410
konsernin omistusosuus %	49	49	40	40
konsernin osuus nettovaroista*	-220	-247	134	164
liikearvo	0	0	856	856
tuotemerkin arvo	0	0	186	219
muut oikaisut*	255	251	0	-14
osakkuusyrityksen tasearvo konsernin taseessa*	35	4	1 175	1 225

*Korjaus Brain Alliancen tilikauden tulokseen ja nettovaroihin 2016

17. MUUT OSAKKEET JA OSUUEDET

tuhatta euroa	2017	2016
Muodonvuoksi Oy	0	25
Muut osakkeet ja osuudet	39	16
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	39	41

18. PITKÄAIKAISET SAAMISET

tuhatta euroa	2017	2016
Pitkäaikaiset saamiset osakkuusyrityksiltä	520	550
Yhteensä	520	550

19. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana:

Laskennalliset verosaamiset	31.12. 2016	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt liike- toiminnot	31.12. 2017
tuhatta euroa					
Vahvistetut tappiot	603	193	-7	0	789

Laskennalliset verovelat	31.12. 2016	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Muut oikaisut	31.12. 2017
tuhatta euroa					
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	-34	16	0	7	-11

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana:

Laskennalliset verosaamiset	31.12. 2015	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt liike- toiminnot	31.12. 2016
tuhatta euroa					
Vahvistetut tappiot	611	0	-8	0	603

Laskennalliset verovelat	31.12. 2015	kirjattu tulos- laskelmaan	Kurssierot	Ostetut/ myydyt liike- toiminnot	31.12. 2016
tuhatta euroa					
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon liiketoimintojen yhdistämisessä	-52	19	0	0	-34

Konsernilla oli 31.12.2017 12,0 milj. euroa (14,2 milj. euroa 31.12.2016) vahvistettuja sekä tilikaudelta 2017 arvioituja vahvistuvia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Konserni on varovaisuuden perusteella arvioinut tappioiden hyödyntämistä kerrytettävissä olevan verottavan tuloksen perusteella. Kyseiset tappiot vanhenevat vuosina 2018 - 2027 osin ja osin ne eivät vanhene (Ruotsi).

20. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

tuhatta euroa	2017	2016
Myyntisaamiset	2 428	2 351
Lainasaamiset	1	100
Muut saamiset	30	72
Siirtosaamiset	705	514
Yhteensä	3 164	3 038

Konserni on kirjannut luottotappioita 43 tuhatta euroa vuonna 2017 (vuonna 2016 10 tuhatta euroa). Myyntisaamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Saamisten tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä siinä tapauksessa, että sopimusten vastapuolet eivät pysty täyttämään konsernin saamisiin liittyviä velvoitteitaan. Konsernin toimintatapoihin ei kuulu vakuuksien hankkiminen myyntisaamisten ja muiden saamisten osalta. Saamiset lähipiiriltä on esitetty kohdassa 30. lähipiiritapahtumat.

Myyntisaamisten ikäjakauma ja luottotappioksi kirjatut erät

tuhatta euroa	2017	2016
Erääntymättömät	1 158	1 405
Erääntyneet		
Alle 30 päivää	823	719
30-60 päivää	384	83
61-90 päivää	35	35
Yli 90 päivää	28	108
Yhteensä	2 428	2351

	2017	2016
Luottotappiot	43	10
Yhteensä	43	10

21. RAHAVARAT

tuhatta euroa	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	579	834
Yhteensä	579	834

22. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT
Osakeperusteisten kannustinjärjestelyjen ehdot

Konsernilla ei ole osakeperusteista kannustinjärjestelmää, eikä optio-ohjelmia.

Soprano Oyj:n varsinainen yhtiökokous 26.4.2017 päätti, että kullekin hallituksen varsinaiselle jäsenelle maksetaan vuosipalkkiona 10 000 euroa ja puheenjohtajalle 20 000 euroa. Vuosipalkkion maksu osakkeina toteutetaan kertamaksuna lokakuussa 2017 1.6.2017–30.9.2017 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskimäärin mukaan. Mikäli tämä ajankohta ei ole sisäpiirisäännökset huomioiden mahdollista, toteutetaan maksu ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana tämän jälkeen. Hallituksen jäsenten tulee säilyttää osakkeet omistuksessaan toimikautensa päättämiseen saakka. Velvollisuus säilyttää osakkeet kuitenkin päättyy, jos hallituksen jäsenyys päättyy jo ennen toimikauden loppua. Mikäli hallituksen jäsen eroaa ennen 31.12.2017, tulee hänen palauttaa saamistaan osakkeista puolet. Palkkioiden maksaminen osakkeilla tapahtuu luovuttamalla uusia tai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita anti-valtuutuksen nojalla. Siinä tapauksessa, että osakkeiden luovutusta ei voida toteuttaa yhtiöstä tai hallituksen jäsenestä johtuvan syyn vuoksi, maksetaan koko palkkio rahana.

Yhtiö maksoi 21.11.2017 hallituksen vuosipalkkiot suuntaamalla yhteensä 126 126 Soprano Oyj:n uutta osaketta yhtiön hallituksen jäsenille hallituksen vuosipalkkion maksamiseksi. Hallituksen vuosipalkkiot maksettiin 1.6 - 30.9.2017 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskimäärin mukaan, joka oli 0,555 euroa. Puheenjohtaja Arto Tenhuselle maksettiin 20 000 euron vuosipalkkio 36 036 Soprano Oyj:n uudella osakkeella ja hallituksen jäsenille Pekka Vennamolalle, Harri Kuposelle, Antti Palolalle, Pauliina Lautanen-Nissille ja Mika Aaltoselle maksettiin 10 000 euron vuosipalkkio 18 018 Soprano Oyj:n uudella osakkeella.

Soprano Oyj:n varsinaisen yhtiökokouksen 21.4.2016 päätöksen mukaiset vuoden 2016 hallituksen vuosipalkkiot maksettiin yhtiön omina osakkeina maksamalla jokaiselle hallituksen jäsenelle puheenjohtajaa lukuun ottamatta 27 778 osaketta. Näistä osakkeista luovutettiin Antti Palolalle joulukuussa 2016 27 778 osaketta sekä Irmeli Rytöselle, Harri Kuposelle, Mika Aaltoselle ja Pekka Vennamolalle kullekin 27 778 osaketta maaliskuussa 2017, yhteensä 138 890 osaketta. Maksu perustui 1.6.2016–30.9.2016 välisen ajan Soprano Oyj:n osakkeen päätöskurssien keskimäärin 0,36 euroa.

23. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Seuraavassa on esitetty liikkeessä olevien osakkeiden lukumäärän muutokset:

	Osakkeiden lukumäärä (1 000)
tuhatta euroa	
31.12.2015	17 925 685
Omien osakkeiden muutokset (Omien osakkeiden hankinta, hallituksen vuosipalkkion maksu)	-38 942
31.12.2016	17 886 743
Omien osakkeiden muutokset (hallituksen vuosipalkkioiden maksu)	111 112
Osakeanti (hallituksen vuosipalkkioiden maksu)	126 126
31.12.2017	18 123 981

Soprano Oyj:llä on yksi osakelaji. Osakkeiden enimmäismäärä oli vuonna 2017 18,1 miljoonaa kappaletta (17,9 miljoonaa kappaletta vuonna 2016). Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Tilinpäätöshetkellä konserni ei omistanut omia osakkeita (31.12.2016 111 112 Soprano Oyj:n osaketta).

Seuraavassa on esitetty oman pääoman rahastojen kuvaukset:

Osakepääoma

Osakepääomaan merkitään osakeantien yhteydessä saatu osakkeiden merkintähinta siltä osin kuin merkintähintaa ei osakeantipäätöksessä ole päätetty kirjattavaksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää suojauslaskentaan liittyvien rahoitusinstrumenttien käyvät arvot. Rahaston arvo tilikauden 2017 lopussa oli -1 tuhatta euroa.

Osinko/pääoman palautus

Kokouksessaan 1.3.2018 hallitus on ehdottanut 26.4.2018 kokoontuvalle yhtiökokoukselle, että tilikauden 2017 tuloksesta ei jaettaisi osinkoa. Soprano Oyj:n varsinainen yhtiökokous 26.4.2017 päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiö ei jaa osinkoa tilikaudelta 2016. Varsinainen yhtiökokous antoi hallitukselle valtuutuksen päättää harkintansa mukaan lisäosion jakamisesta voittovaroista ja/tai varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastoista tai molemmista yhdessä siten, että valtuutuksen perusteella jaettavan lisäosion ja/tai pääoman palautuksen määrä on yhteensä enintään 0,02 euroa osakkeelta.

24. RAHOITUSVELAT

Pitkäaikaiseen jaksoitettuun hankintameno arvoistetut rahoitusvelat

tuhatta euroa	2017	2016	2015
Pääomalainat*	195	193	0
Pankkilainat**	0	0	99
Joukkovelkakirjalainat	0	0	1 000
Rahoitusleasingvelat	118	19	114
Muut pitkäaikaiset velat	0	0	36
Yhteensä	313	212	1 249

*Pääomalaina on oman pääomanehtoinen vaihtovelkakirjalaina

Lyhytaikaiset jaksotettuun hankintameno arvoistetut rahoitusvelat

tuhatta euroa	2017	2016	2015
Luottolimiitti	591	562	96
Rahoitusleasingvelat	69	149	163
Factoring-velka	988	1 208	1 517
Pankkilainat**	554	1 102	1 649
Yhteensä	2 201	3 020	3 425

** Luokittelumuutos ks. aikaisempia kausia koskevan virheen korjaus

Konsernin pankkilainat ovat sekä vaihtuva- että kiinteäkorkoisia. Konsernin keskimääräinen korkoprosentti vuonna 2017 oli 5,3 % (vuonna 2016 5,1 %). Käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 27 Rahoitusriskien hallinta. Konsernin vaihtuvakorkoisten velkojen määrät jaoteltuna lainasopimusten korkojen uudelleenhinnoittelujaksoihin ovat seuraavat:

tuhatta euroa	2017	2016
0-3 kk euribor	1 765	1 937
yli 3-6 kk euribor	277	551
yli 6-12 kk euribor	0	0
pankin viitekorot ja peruskorot	0	0
kiinteäkorkoinen	472	744
Yhteensä	2 514	3 232

Nettovelkojen täsmäytyslaskelma

tuhatta euroa	2017
Rahavarat	579
Lainat - vuoden kuluessa takaisin maksettavat (mukaan lukien luotolliset tilit)	-2 201
Lainat - yli vuoden kuluessa takaisin maksettavat**	-313
Nettovelat	-1 935
Rahavarat	579
Bruttovelat - kiinteäkorkoiset	-472
Bruttovelat - vaihtuvakorkoiset	-2 042
Nettovelat	-1 935

tuhatta euroa	Rahavarat	Luotolliset tilit	Rahoitus-leasing vuoden kuluessa	Rahoitus-leasing yli vuoden kuluttua	Lainat vuoden kuluessa	Lainat yli vuoden kuluttua**	Yhteensä
Nettovelat 31.12.2016	834	-561	-149	-19	-2 310	-193	-2 398
Rahavirrat	-255	-29	124	46	768	-1	652
Hankinnat - rahoitusleasing			-44	-146			-190
Nettovelat 31.12.2017	579	-591	-69	-118	-1 542	-195	-1 935

Soprano Oyj:n Hybridilaina

Institutionaalinen sijoittaja on myöntänyt yhteensä 1 500 000 euron hybridilainan yhtiölle (6.6.2016 1 000 000 euroa ja 6.6.2017 500 000 euroa). Hybridilaina on ei-vaihdettava ilman eräpäivää, kuponkikorko 8,75 prosenttia ja emissiokurssi 100 prosenttia. Yhtiöllä on oikeus lunastaa hybridilaina nimellisarvoon vuosittain eräpäivänä. Ellei yhtiö lunasta lainaa neljän vuoden aikana, lainan korko nousee 12,5 prosenttiin. Yhtiö ei saa jakaa osinkoa, ellei hybridilainan korkoa makseta. Lainaehdot täyttävät IAS 32 kohdan 16 mukaiset ehdot ja on merkitty taseeseen oman pääoman eränä.

Pääomalaina

Pääomalainaehtoisen vaihtovelkakirjalainan ehdot on kerrottu tarkemmin liitetiedossa 30.

Velkoihin liittyvät sopimusehdot

Syyskuussa 2015 Soprano keskitti rahoituksen yhteen pankkikonserniin ja solmi pitkäaikaisen rahoitus sopimuksen. Lainasopimukseen liittyy kovenanttiehto, joiden mukaan konsernin on saavutettava tietyt keskeiset toimintaan liittyvät tavoitteet. Näitä kovenanttiehtoja ovat korollisten velkojen suhde käyttökatteeseen ja omavaraisuusaste. Koska kovenanttiehdot eivät täyttyneet tilikauden 2016 lopussa 1,1 miljoonan euron määräisen lainan osalta, lainan korko nousi 0,25 prosenttiyksikköä 2.3.2017 alkaen kuitenkin siten, että samalla pankki luopui kyseisestä käyttökatteeseen sidotusta kovenanttiehdosta rahoitus sopimuksessa. Sen jälkeen omavaraisuusaste on ainoa lainan kovenanttiehto, jonka konserni on täyttänyt vuonna 2017. Kyseistä pankkilainaa oli 31.12.2017 jäljellä 554 tuhatta euroa, jonka yhtiö maksaa kokonaisuudessaan vuoden 2018 aikana.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä vähimmäisvuokrat erääntymisajoin	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	72	153
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	147	21
Yhteensä	219	174
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-32	-6
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	187	168

Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti

Yhden vuoden kuluessa	69	149
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	118	19
Yhteensä	187	168

25. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

tuhatta euroa	2017	2016
Ostovelat	1 902	1 861
Saadut ennakot	511	544
Muut velat	1 115	878
Siirtovelat	786	894
Johdannaiset	1	4
Yhteensä	4 316	4 181

26. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen. Pääasialliset rahoitusriskit ovat maksuvalmius-, luotto- ja valuuttariski.

Konsernin riskienhallinnan yleiset periaatteet hyväksyy hallitus, ja niiden käytännön toteutuksesta vastaa yhtiön johto.

Maksuvalmiusriski

Yhtiö noudattaa huolellista maksuvalmiusriskin hallintaa. Yhtiön maksuvalmiutta seurataan ja ennustetaan kolmen kuukauden periodilla talousraportoinnin osana sekä vuositasolla. Tämän lisäksi lyhytaikaista maksuvalmiutta seurataan tarvittaessa. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan rahoituslaitosten luottoinstrumenttien avulla.

Seuraava taulukko kuvaa sopimuksiin perustuvaa maturiteettianalyysiä. Luvut ovat diskonttaamattomia ja ne sisältävät sekä korko- ja takausmaksut että pääoman takaisinmaksut.

tuhatta euroa	tasearvo	rahavirta yhteensä	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31.12.2017						
Pääomallainat	195	253	16	16	222	
Pankkilainat	1 145	1 207	1 207			
Rahoitusleasingit	187	219	72	82	65	
Factoringluottovelat	988	1 001	1 001			
Johdannaissopimukset	1	1	1			
Ostovelat ja muut velat	4 316	4 316	4 316			
Yhteensä	6 830	6 996	6 612	98	287	0

Luotolliset tilit 600 tuhanteen euroon asti, käytössä 591 tuhatta euroa 31.12.2017, sisältyvät pankkilainoihin.

tuhatta euroa	tasearvo	rahavirta yhteensä	alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	yli 5 vuotta
31.12.2016						
Pääomallainat	193	268	15	15	238	
Pankkilainat	1 664	1 791	1 203	588		
Rahoitusleasingit	168	188	118	27	42	
Factoringluottovelat	1 208	1 244	1 244			
Johdannaissopimukset	4	4	1	3		
Ostovelat ja muut velat	4 177	4 177	4 177			
Yhteensä	7 414	7 672	6 758	633	280	0

Luotolliset tilit 600 tuhanteen euroon asti, käytössä 562 tuhatta euroa 31.12.2016, sisältyvät pankkilainoihin.

Vuoteen 2017 toteutetut säästötoimenpiteet vaikuttivat tilikauden 2017 tulokseen ja kassatilanteeseen positiivisesti, mutta kassatilanne on edelleen tiukka. Lainaehtojen mukaiset lyhennykset ja muut kassavaikutteiset veloitteet edellyttävät suunnitelman mukaista tulosta.

Konsernin käytössä olevat merkittävimmät rahoituslähteet ovat myyntisaatavien rahoitus, shekkililimiitti ja pitkäaikainen pankkilaina. Pankkilainan ehdoissa on vaateita konsernin omavaraisuusasteelle.

Luottoriski

Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Yhtiöllä on toimintaperiaatteet sen varmistamiseksi, että tuotteita ja palveluita myydään vain asiakkaille, joilla on asianmukainen luottohistoria. Jokaisen uuden sopimusasiakkaan luottotiedot selvitetään ennen sopimuksen allekirjoittamista. Saatavien perintää ja seurantaa tehdään viikokotasolla. Vuonna 2017 yhtiöllä oli 43 (10) tuhatta euroa

luottotappioita. Konsernin luottoriskien enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa. Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 20. Myyntisaamiset ja muut saamiset.

Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut eri valuuttapositioista aiheutuville transaktioriskeille ja riskeille, jotka syntyvät kun eri valuutoissa olevat sijoitukset muunnetaan emoyrityksen toimintavaluuttaan. Valuuttakurssiriskit syntyvät kaupallisista transaktioista, taseen monetaarisista eristä ja ulkomaisiin tytäryrityksiin tehdyistä nettosijoituksista. Konsernilla on tilinpäätöshetkellä tytäryhtiöt Ruotsissa ja Venäjällä. Konsernilla kertyy muuntoeroa Ruotsin kruunusta ja Venäjän ruplasta, muuntoero ei toistaiseksi ole ollut merkittävä eikä konserni ole suojautunut siltä. Vuoden 2017 muuntoero 61 (-32) tuhatta euroa on kirjattu laajan tuloslaskelman eriin.

Korkoriski

Konsernin korkoriski ei ole merkittävä. Konsernin tulot sekä operatiiviset rahavirrat ovat pääosiltaan riippumattomia markkinakorkojen vaihteluista. Konsernin lainat ovat muuttuva- ja kiinteäkorkoisia. Niistä on 81,2 (77,0) prosenttia sidottu 0-12 kuukauden euriboreihin ja 18,8 (23,0) prosenttia kiinteisiin korkoihin. Konsernilla on vaihtuvakorkoista lainaa yhteensä 283 (567) tuhatta euroa, johon on tehty koronvaihtosopimus. Koronvaihtosopimuksella muuttuva korko on muutettu kiinteäksi koroksi. Lainan koroissa 1 prosenttiyksikön muutos lisäisi tai vähentäisi korkokuluja 25 (32) tuhatta euroa. Konsernin lainoista on kerrottu liitteessä 24.

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset. Pääomarakenteeseen vaikutetaan mm. osingonjaon ja osakeantien kautta. Konserni voi vaihdella ja mukauttaa osakkeenomistajille maksettujen osinkojen tai näille palautettavan pääoman määrää, tai uusien liikkeeseen laskettavien osakkeiden lukumäärää tai päättää omaisuuserien myynneistä velkojen vähentämiseksi.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti omavaraisuusasteella. Konsernin korolliset velat olivat vuoden 2017 lopussa 2 514 (3 232) tuhatta euroa ja omavaraisuusaste oli 48,1 % (41,2 %). Lainasopimuksiin liittyy kovenanttietoja, joiden mukaan konsernin on saavutettava tietyt keskeiset toimintaan liittyvät tavoitteet. Vuonna 2015 Soprano solmi kaikkia konserniyhtiöitä ja -maita koskevan pitkäaikaisen

rahoitusopimuksen, jolla se keskitti rahoituksen yhteen pankkiin ja otti käyttöön factoring-rahoituksen tehotaakseen myyntisaatavien kiertoa. Samassa yhteydessä yhtiö maksoi pois pankki- ja vakuutusyhtiölainat.

Konsernin pankkilainan määrä oli vuoden lopussa 0,6 miljoonaa euroa, tililimiitti 0,6 miljoonaa euroa ja factoring-limiitti 1,7 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2015 päättyessä yhtiö ei saavuttanut lainasopimuksen mukaisia kovenanttietoja ja pankki myönsi lisäaikaa asian järjestämiseen 30.6.2016 asti. Yhtiö täytti 31.12.2016 rahoitusopimuksen muut kovenanttietodot paitsi nettovelkojen suhteen käyttökatteeseen. Yhtiö sopi pankin kanssa 2.3.2017, että nettovelkojen suhteen käyttökatteeseen poistettiin rahoitusopimuksesta 1.1.2017 alkaen. Pankki ei käyttänyt oikeuttaan eräännyttää laina tilikausien 2015 ja 2016 perusteella ja sopimuksen jälkeen lainasopimuksen ainoana kovenanttietona on ollut omavaraisuusaste, jonka yhtiö on täyttänyt vuonna 2017. Konserni on luokitellut yhtiön kovenanttietoinen pankkilainan tilinpäätöksissä 2015 ja 2016 lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin. Lisätietoa on kerrottu liitetiedossa aikaisempia kausia koskevan virheen korjaus.

Johto on käyttänyt huolellista harkintaa arvioidessaan rahoitusriskejä, jotka liittyvät jatkuvuuden periaatteen soveltamista tilinpäätöksessä.

Taulukossa on esitetty kunkin rahoitusvarojen ja -velkojen erän käyvät arvot ja kirjanpitoarvot, jotka vastaavat konsernitaseen arvoja. Rahavarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot vastaavat olennaisilta osin käypä arvoja. Rahoitusleasingvelkojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten korkoa (hierarkiataso 2).

Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot	Kirjanpito- arvo 2017	Käypä arvo 2017	Kirjanpito- arvo 2016	Käypä arvo 2016
tuhatta euroa				
Rahoitusvarat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset	3 164	3 164	3 588	3 588
Rahavarat	579	579	834	834
Rahoitusvelat				
Pankkilainat	554	554	1 102	1 102
Joukkovelkakirjalaina	0	0	0	0
Factoring-lainat	988	988	1 208	1 208
Rahoitusleasingit	187	187	168	168
Ostovelat ja muut velat	4 316	4 316	4 181	4 181
Luotolliset tilit*	591	591	562	562

*tililimiitit 31.12.2017 600 tuhatta euroa ja 31.12.2016 600 tuhatta euroa

Käyvän arvon arvioiminen

Muiden rahoitusvarojen ja -velkojen kuin tässä käyvän arvon hierarkiaulukossa esitettyjen osalta kirjanpitoarvot eivät oleellisesti eroa käyvistä arvoista. Velkojen käyvät arvot edustavat lainojen nykyarvoja. Taseessa käypään arvoon kirjatut rahoitusinstrumentit on luokiteltu käyvän arvon määrittämiseen perustuvien hierarkiatasojen mukaan seuraavasti:

Taso 1 Toimivilta markkinoilta saatavissa olevat markkinahintanoteeraukset. Markkinahinnat ovat helposti ja säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä, markkinainformaation välityspalvelusta, markkinahinnoittelun palveluntuottajalta tai valvontaviranomaiselta. Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostonoteerausta. Tason 1 rahoitusinstrumentit ovat korkoarvopapereita ja osakkeita, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Taso 2 Tason 2 rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla. Näissä menetelmissä käytetään syöttötietona markkinahintanoteerauksia, jotka ovat helposti ja säännöllisesti saatavissa pörssistä, välittäjältä, markkinainformaation välityspalvelusta, markkinahinnoittelun palveluntuottajalta tai valvontaviranomaiselta. Tason 2 rahoitusinstrumentit ovat:

- Ei-pörssinoteerattuja (OTC) johdannaisia, jotka on luokiteltu joko käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi tai suojauslaskettaviksi.
- Korkoarvopapereita, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.
- Käyvän arvon suojauslaskennassa olevat velat.

Taso 3 Rahoitusinstrumentti on luokiteltu tasolle 3, jos käyvän arvon laskenta ei voi perustua todettavissa oleviin markkinahintanoteerauksiin. Sopranolla ei ollut tällaisia rahoitusinstrumentteja.

Alla olevassa taulukossa esitetään Sopranon käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat:

31.12.2017, tuhatta euroa	Taso 1	Taso 2	Taso 3
Velat			
Suojauslaskennassa olevat johdannaiset	-	1	-
Velat yhteensä	-	1	-

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat raportointikauden päättymispäivän markkinakorot ja muu markkinainformaatio. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii myös oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksyttyjä arvostusmenetelmiä käyttäen. Hyödykejohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se siirtäisi johdannaissopimuksen tavanmukaisessa liiketoimessa raportointikauden päättymispäivän markkinaolosuhteissa.

Pankkilainat

Velkojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa ulkopuolelta raportointikauden päättymispäivänä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipreemiasta.

Rahoitusleasingvelat

Käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla vastaiset rahavirat korolla, joka vastaa vastaavien vuokrasopimusten korkoa raportointipäivänä.

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten maturiteetti huomioon ottaen.

Factoringvelat, ostovelat ja muut velat

Factoringvelkojen, ostovelkojen ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

27. LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTOJEN OIKAISUT

Liiketoimet johon ei liity maksutapahtumaa

tuhatta euroa	2017	2016
Poistot	377	355
Määräysvallan menettämiseen liittyvät rahana realisoitumattomat myyntivoitot	0	-535
Muiden osakkeiden ja osuuksien alaskirjaus	25	297
Muut ei rahamääräiset liiketapahtumat	-31	-571
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	-5	-89
Yhteensä	366	-542

28. MUUT VUOKRASOPIMUKSET

Konserni on vuokrannut käyttämänsä toimistotilat. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat kolmen kuukauden irtisanomisajasta neljän vuoden kuuden kuukauden kiinteään vuokrasopimuskauten asti. Sopimukset sisältävät yleensä indeksiehdon. Ei purettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat ovat arvonlisäveroineen:

Toimitilojen vuokrasopimukset

tuhatta euroa	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	642	884
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viisi vuotta	1 081	385
Yhteensä	1 723	1 270

Tilikauden 2017 tulokseen sisältyy 727 tuhatta euroa vuokratulua toimitilojen vuokrasopimuksista (2016 1 032 tuhatta euroa)

Konserni on vuokrannut kalusteita, tietoteknisiä laitteita ja autoja:

Konsernin leasingvastuut

tuhatta euroa	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	27	149
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viisi vuotta	56	83
Yhteensä	83	232

29. EHDOLLISET VELAT JA VARAT SEKÄ HANKINTASITOUKSET

Omasta puolesta annetut vakuudet

tuhatta euroa	2017	2016
Yrityskiinnitykset	3 800	3 900
Yhteensä	3 800	3 900

Tieturi Oy:n osakkeet on pantattu emoyhtiö Soprano Oy:n rahoituslainojen vakuudeksi.

Riita-asiat ja oikeudenkäynnit

Konsernin yhtiöitä kohtaan ei ole esitetty oikeudenkäynteihin liittyviä korvausvaatimuksia eikä tilinpäätökseen sisälly oikeudenkäynteihin liittyviä varauksia.

30. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys, tytäryhtiöt ja osakkuusyhtiöt. Lähipiiriin luetaan myös hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet mukaan lukien toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja. Konsernilla ei ole yhteisyrityksiä.

Konsernin emo- ja tytäryrityssuhteet ovat seuraavat:

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Soprano Oyj, emoyhtiö, Helsinki	Suomi		
Tieturi Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Informator Utbildning Svenska AB, Tukholma (Tieturi Oy:n tytäryhtiö)	Ruotsi	100,00	100,00
Management Institute of Finland MIF Oy, Helsinki	Suomi	100,00	100,00
Management Institute of Finland, Pietari	Venäjä	100,00	100,00

Konsernin osakkuusyhtiöt ovat:

Yritys	Kotimaa	Omistus- osuus (%)	Osuus äänivallasta (%)
Ambientia E-commerce Oy	Suomi	40,00	40,00
Brain Alliance Oy	Suomi	49,00	49,00

Lähipiirin kanssa toteutui seuraavat liiketapahtumat, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä:

2017, tuhatta euroa	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyritykset	0	9	520	0
Lähipiiriin kuuluvat henkilöt ja heidän kontrolloimat yhtiöt	0	5	0	200

2016, tuhatta euroa	Myynnit	Ostot	Saamiset	Velat
Osakkuusyritykset	0	6	650	14
Lähipiiriin kuuluvien henkilöiden kontrolloimat yhtiöt	2	3	0	240

Konserniyhtiöt ovat myyneet omia palveluitaan konsernin osakkuusyhtiöille sekä lähipiiriin kontrolloimille yhtiöille. Osakkuusyhtiöltä ja lähipiiriin kontrolloimilta yhtiöltä on ostettu heidän tarjoamia palveluita ja tavaroita. Tavaroiden ja palvelujen myynnit ja ostot lähipiirille ovat toteutuneet yleisillä markkinaehdoilla ja perustuvat markkinahintoihin.

Soprano Oyj:llä on 520 tuhannen euron pääomainsaattava osakkuusyhtiö Brain Alliance Oy:ltä. Pääomainsaattaja on OYL 12.1 mukainen pääomainsaattaja. Korko on viisi prosenttia. Soprano Oyj ei ole perinyt korkoja tilikaudelta 2016-2017 turvatakseen saatavan lyhennykset.

Arto Tenhunen merkitsemän oman pääoman ehtoisen vaihtovelkakirjalainan pääoma on 200 000 euroa, korko on 7,75 % ja eräpäivä on 31.5.2021, johon mennessä laina on vaihdettavissa 33,33 eurosentin merkintähinnalla enintään 600 000 Soprano Oyj:n uuteen osakkeeseen.

Johdon työsuhte-etuudet:

tuhatta euroa	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	487	432
Osakeperusteiset etuudet	64	50
Yhteensä	551	482

Palkat, palkkiot ja osakeperusteiset etuudet:

tuhatta euroa	2017	2016
Mika Aaltonen, hallituksen jäsen 21.4.2016 alkaen	10	10
Harri Koponen, hallituksen jäsen 21.4.2016 alkaen	10	10
Antti Palola, hallituksen jäsen 21.4.2016 alkaen	8	10
Irmeli Rytkönen, hallituksen jäsen 21.4.2016-26.4.2017	2	10
Arto Tenhunen, hallituksen puheenjohtaja 1.6.2015 alkaen	17	124
Arto Tenhunen, konsernihoitaja 1.1.2017 alkaen (rahoitusjohtaja 1.9.2015-31.3.2016)	173	50
Pekka Vennamo, hallituksen jäsen	10	11
Lautanen-Nissi Pauliina, hallituksen jäsen 26.4.2017 alkaen	8	
Aino Sallinen, hallituksen jäsen 21.4.2016 asti		1
Timo Tiihonen, hallituksen jäsen 21.4.2016 asti		1
Kaisa Vikkula, toimitusjohtaja	172	159
Muu johtoryhmä	143	96
Yhteensä	551	482

31. OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUMA JA TIEDOT OSAKKEENOMISTAJISTA

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

Omistajat	Osakkeet	%
1 Tenhunen Arto	4 839 393	26,7
2 Oy Herttakuutonen Ab	2 890 850	16,0
3 Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	1 769 230	9,8
4 Suomen Kulttuurirahasto	1 538 461	8,5
5 Kuusisto Teppo	1 378 925	7,6
6 Allocation Point Oy Holding And Financing	874 445	4,8
7 Anolanranta Oy	273 881	1,5
8 Vennamo Pekka	202 904	1,1
9 Juva Matti	190 000	1,0
10 Sijoitus Oy	130 000	0,7
11 4capes Oy	100 000	0,6
12 Sarvela Vesa	88 967	0,5
13 Nieminen Jorma	85 000	0,5
14 Hopia Teemu	77 000	0,4
15 Mykkänen Jouni	73 950	0,4
16 Equan Oy	67 559	0,4
17 Lakka Timo	61 275	0,3
18 Kansikas Mika	58 843	0,3
19 Hämäläinen Kari	57 000	0,3
20 Ruuttula Teijo-Olavi	56 150	0,3
21 Sjöblom Katri	53 685	0,3
22 Lexitoria Oy	51 000	0,3
23 Rajala Juhani	50 000	0,3
24 Vikkula Kaisa	50 000	0,3
25 Palola Antti	45 796	0,3
26 Koponen Harri	45 796	0,3
27 Aaltonen Mika	45 796	0,3
28 Paloheimo Invest Oy	44 166	0,2
29 Turunen Tomi	43 412	0,2
30 Inha Jussi	42 500	0,2
30 suurinta yhteensä	15 285 984	84,3
Hallintarekisteröidyt	45 049	0,2
Muut	2 792 948	15,4
Yhteensä	18 123 981	100,0

Lähipiirin osakkeenomistus 31.12.2017

Omistajat	Osakkeet	Omistusosuus	
Tenhunen Arto	4 839 393	26,7 %	hallituksen puheenjohtaja
Anolanranta Oy	273 881	1,5 %	
Tenhunen Eva	10 775	0,1 %	
Tenhunen Arto ja lähipiiri yhteensä	5 124 049	28,3 %	
Vennamo Pekka	202 904	1,1 %	hallituksen jäsen
Sijoitus Oy	130 000	0,7 %	
Vennamo Pekka ja lähipiiri yhteensä	332 904	1,8 %	
Vikkula Kaisa	50 000	0,3 %	toimitusjohtaja
Aaltonen Mika	45 796	0,3 %	hallituksen jäsen
Koponen Harri	45 796	0,3 %	hallituksen jäsen
Palola Antti	45 796	0,3 %	hallituksen jäsen
Lautanen-Nissi Pauliina	18 685	0,1 %	hallituksen jäsen
Yhteensä	5 663 026	31,2 %	

Osakkeiden omistuksen jakautuminen 31.12.2017

Osakkeita	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus ja äänimäärä kpl	Arvo-osuus ja äänimäärä %
1 - 1 000	681	61,3 %	246 989	1,4 %
1 001 - 10 000	338	30,4 %	1 193 113	6,6 %
10 001 - 100 000	82	7,4 %	2 595 790	14,3 %
Yli 100 000	10	0,9 %	14 088 089	77,7 %
Yhteensä	1 111	100,0 %	18 123 981	100,0 %

Kaikilla osakkeilla on yhtäläinen äänimäärä.

Osakkeiden sektorijakauma 31.12.2017	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo- osuus ja äänimäärä kpl	Arvo- osuus ja äänimäärä %	Hallinta- rekisteröity kpl	Hallinta- rekisteröity %	Ääni- määrä kpl	Ääni- määrä %
Kotitaloudet	1045	94,1 %	10 084 905	55,8 %	0	0	10 084 905	55,6 %
Kotimaiset yritykset	53	4,8 %	4 656 202	25,8 %	0	0	4 656 202	25,7 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	5	0,5 %	1 580	0,0 %	23 345	51,8 %	24 925	0,1 %
Julkisyhteisöt	2	0,2 %	1 794 230	9,9 %	0	0	1 794 230	9,9 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2	0,2 %	1 538 561	8,5 %	0	0	1 538 561	8,5 %
Ulkomaat	4	0,4 %	3 454	0,0 %	21 704	48,2 %	25 158	0,1 %
Yhteensä	1111	100,0 %	18 078 932	100,0 %	45 049	100,0 %	18 123 981	100,0 %

32. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Soprano tiedotti 22.1.2018, että yhtiön toimitusjohtaja Kaisa Vikkula jättää tehtävänsä. Johtajasopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Talousjohtaja Panu Kauppinen toimi oman toimensa ohella vt. toimitusjohtajana 1.3.2018 saakka, jolloin yhtiön toimitusjohtajaksi nimitettiin konsernijohtaja Arto Tenhunen. Samassa yhteydessä

varapuheenjohtaja Harri Koponen siirtyi hallituksen puheenjohtajaksi.

Soprano on vuokrannut Nordean Eläkesäätiöltä koulutus- ja toimitilat Mannerheimintie 15 sijaitsevasta kiinteistöstä. Töölönlahden kampus otetaan käyttöön 1.8.2018 alkaen.

Soprano Oyj tilinpäätös 31.12.2017

SOPRANO OYJ

TILINPÄÄTÖS TILIKAUDELTA 1.1.-31.12.2017

Sisältö	sivu
Tuloslaskelma.....	56
Tase	57
Rahoituslaskelma	59
Tilinpäätöksen liitetiedot	60
Käytetyt kirjanpitokirjat.....	65
Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset	66
Tilinpäätösmerkintä	66
Tilintarkastuskertomus	67

Tasekirja on säilytettävä 31.12.2027 saakka.

Tilikauden tositeaineisto on säilytettävä 31.12.2023 saakka.

Tilinpäätöksen laatija:

Administer Oy
Itämerenkatu 5
00180 Helsinki
Y-tunnus: 0593027-4
Puh. 020 703 2000
Fax. 020 703 2001
www.administer.fi
administer@administer.fi

Yhtiön tiedot:

Soprano Oyj
Tammasaarenkatu 5
00180 Helsinki
Y-tunnus: 0548170-4
Puh. 010 4321 000

TULOSLASKELMA

euroa

1.1. - 31.12.2017

1.1. - 31.12.2016

LIIKEVAIHTO	633 182,98		575 134,75	
Valmistus omaan käyttöön	76 212,14		0,00	
Liiketoiminnan muut tuotot	65 054,40		9 004,11	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-100,99		117,25	
Ulkopuoliset palvelut	0,00	100,99	0,00	117,25
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	654 520,83		602 815,84	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	99 988,45		71 683,82	
Muut henkilösivukulut	11 851,09	766 360,37	14 814,53	689 314,19
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	4 188,84		5 585,05	
		4 188,84		5 585,05
Liiketoiminnan muut kulut		562 925,86		652 177,60
LIIKEVOITTO / -TAPPIO	-559 126,54		-763 055,23	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	0,00		57 553,19	
Tuotot osuuksista omistusyhteisyriksissä	0,00		43 830,25	
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	0,00		1 197 184,00	
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,00		1 018 527,40	
Muilta	77,44		2 134,12	
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-25 198,16		-424 437,14	
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille (-)	-52 500,00		-137 974,90	
Muille (-)	-134 593,31	-212 214,03	-297 529,68	1 459 287,24
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-771 340,57		696 232,01	
Tilinpäätössiirrot				
Konserniavustus	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut välittömät verot		0,00		-12,80
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-771 340,57		696 219,21	

TASE

euroa	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA						
PYSYVÄT VASTAAVAT						
Aineettomat hyödykkeet						
Muut pitkävaikutteiset menot	89 595,89	89 595,89	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet						
Koneet ja kalusto	12 566,34	12 566,34	16 755,18	16 755,18	22 340,23	22 340,23
Sijoitukset						
Osuudet saman konsernin yrityksissä	7 850 303,86		7 850 303,86		6 404 062,53	
Osuudet omistusyhteysyrityksissä	1 491 513,52		1 491 513,52		1 105 129,52	
Muut osakkeet ja osuudet	3 503,84		28 702,00		31 827,00	
	9 345 321,22		9 370 519,38		7 541 019,05	
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	9 447 483,45		9 387 274,56		7 563 359,28	
VAIHTUVAT VASTAAVAT						
Pitkäaikaiset saamiset						
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä	520 400,00		550 400,00		425 400,00	
Muut saamiset	0,00		0,00		390 322,14	
Yhteensä	520 400,00		550 400,00		815 722,14	
Lyhytaikaiset saamiset						
Myyntisaamiset	11 726,43		28 313,73		14 976,10	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	108 051,46		105 873,97		1 231 778,71	
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä	0,00		100 000,00		264 396,62	
Muut saamiset	3 258,78		24 315,89		146 459,82	
Siirtosaamiset	69 298,58		55 748,80		112 040,81	
Yhteensä	192 335,25		314 252,39		1 769 652,06	
Rahat ja pankkisaamiset	500 760,16		239 073,04		52 153,22	
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 213 495,41		1 103 725,43		2 637 527,42	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 660 978,86		10 490 999,99		10 200 886,70	

TASE

euroa	31.12.2017		31.12.2016		31.12.2015	
Vastattavaa						
OMA PÄÄOMA						
Osakepääoma						
Osakepääoma	96 000,00	96 000,00	96 000,00	96 000,00	96 000,00	96 000,00
Muut rahastot						
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	5 077 543,32	5 077 543,32	4 973 552,69	4 973 552,69	4 988 552,69	4 988 552,69
Edellisten tilikausien voitto/tappio	227 930,96		-380 788,25		565 346,48	
Tilikauden voitto/tappio	-771 340,57		696 219,21		-946 134,73	
Pääomalainat	1 500 000,00		1 000 000,00			
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6 130 133,71		6 384 983,65		4 703 764,44	
VIERAS PÄÄOMA						
Pitkäaikainen						
Lainat rahoituslaitoksilta*	0,00		0,00		0,00	
Pääomalainat	200 000,00		200 000,00		0,00	
Muut pitkäaikaiset velat	0,00		0,00		55 060,54	
Yhteensä	200 000,00		200 000,00		55 060,54	
Lyhytaikainen						
Lainat rahoituslaitoksilta*	1 057 510,27		1 594 931,64		2 700 000,00	
Ostovelat	183 900,31		200 847,05		139 899,15	
Velat saman konsernin yrityksille	2 878 566,09		1 863 493,78		2 445 611,16	
Muut velat	92 367,58		83 424,19		38 019,33	
Siirtovelat	118 500,90		163 319,68		118 532,08	
Yhteensä	4 330 845,15		3 906 016,34		5 442 061,72	
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 530 845,15		4 106 016,34		5 497 122,26	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 660 978,86		10 490 999,99		10 200 886,70	

* luokittelumuutos vuosille 2015 ja 2016, ks tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

RAHOITUSLASKELMA

euroa	1.1 - 31.12.2017	1.1 - 31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	-771 340,57	-316 750,69
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	4 188,84	5 585,05
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	25 198,16	424 437,14
Rahoitustuotot ja -kulut	187 015,87	366 141,84
Muut oikaisut	103 990,80	-1 236 873,52
Käyttöpääoman muutos	1 018 249,52	705 129,75
Maksetut korot ja maksut	-121 099,18	-400 961,36
Saadut korot ja osingot	0,94	7 678,82
Maksetut verot	0,00	-12,80
Liiketoiminnan rahavirta	446 204,38	-445 625,77
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-89 595,89	0,00
Sijoitukset tytäryhtiöihin	0,00	-2 550 000,00
Osakkuusyritysten myynti	0,00	2 148 801,00
Saadut osingot investoinneista	0,00	43 830,25
Investointien rahavirta	-89 595,89	-357 368,75
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman ehtoisten lainojen nostot	500 000,00	0,00
Omien osakkeiden hankinta	0,00	-25 000,00
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot	-87 500,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	661 599,64
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,00	-566 668,00
Lyhytaikaisten lainojen nostot	29 246,63	0,00
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-566 668,00	0,00
Pitkäaikaisten saamisten muutos	30 000,00	-125 000,00
Muut rahoitustuotot konserniyrityksiltä	0,00	1 012 982,70
Saadut/maksetut konserniavustukset	0,00	32 000,00
Rahoituksen rahavirta	-94 921,37	989 914,34
Rahavarojen muutos	261 687,12	186 919,82
Rahavarat kauden alussa	239 073,04	52 153,22
Rahavarat kauden lopussa	500 760,16	239 073,04

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMINEN

Yhtiön tilinpäätös on laadittu jatkuvuuden periaatteella. Tilivuoden tulos on -771 340,57 euroa. Yhtiön taseessa on yhteensä 8,0 M€ saamia ja osakesijoituksia Soprano-konsernin yhtiöiltä. Soprano-konsernin tasolla on suoritettu liikearvojen testauslaskelmat eikä testauksissa ole tullut esille arvonalentumistarpeita. Yhtiön tasearvojen jatkuvuus edellyttää yhtiön ja Soprano-konsernin kannattavuuden suunnitelman mukaista parantumista. Yhtiön ja konsernin likviditeettitilanne oli tilikaudella tiukka. Yhtiö sopi pankin kanssa 2.3.2017, että korollisten velkojen suhde käyttökatteeseen -kovenanttiehto poistui 1.1.2017 alkaen, jonka jälkeen omavaraisuusaste on ollut lainan ainoa kovenanttiehto. Yhtiö täytti kovenanttiehtonsa tilikaudella 2017.

Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti Soprano Oyj:n kovenanttiehtoinen pankkilaina olisi tilinpäätöksissä 2015 ja 2016 pitänyt luokitella kokonaisuudessaan lyhytaikaisiin rahoitusvelkoihin perustuen kovenantin rikkoutumiseen ja siihen ettei yhtiöllä ollut ennen tilikauden päättymistä pankilta saatua kirjallista sitoumusta siitä, ettei pankki tule käyttämään eräännyttämisosoikeuttaan vähintään 12 kuukauteen. Siirretty korollisen lainan määrä pitkäaikaisista lyhytaikaisiin rahoituslainoihin vuonna 2016 on 566 664 euroa ja vuonna 2015 1 133 332 euroa.

Hallintoveloitukset on siirretty 1.1.2017 alkaen liiketoiminnan muista tuotoista liikevaihtoon. Tilikauden 2016 hallintoveloitukset on siirretty myös liikevaihtoon vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi.

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Yhtiön käyttöomaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoonsa.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Yhtiön omistaman käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti

Käyttöomaisuushyödyke	Pitoaika	Poistomenetelmä/ -prosentti
Muut Pitkävaikutteiset menot	2-7 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	2-7 vuotta	menojäännöspoisto 25 %

Liikevaihto	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Muut tuotot	633 182,98	573 134,73
Yhteensä	633 182,98	573 134,73

Liiketoiminnan muut tuotot	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Hallintoveloitukset	0,00	0,00
Avustukset	49 458,01	0,00
Muut tuotot	15 596,39	9 004,11
Yhteensä	65 054,40	9 004,11

Henkilöstöä koskevat liitetiedot	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	5	5
Yhteensä	5	5

Liiketoiminnan muut kulut	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	19 285,22	1 760,88
Toimitilakulut	32 610,61	33 529,13
Kone- ja kalustokulut	48 104,38	5 640,25
Matkakulut	41 067,90	11 964,39
Markkinointikulut	23 144,26	6 854,87
Ulkopuoliset palvelut	276 082,16	436 766,79
Listayhtiökulut	84 412,83	88 527,58
Hallintokulut	38 218,50	67 133,71
Yhteensä	562 925,86	652 177,60

Tilintarkastajan palkkiot	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Tilintarkastus	38 856,23	80 000,00
Muut yhtiöoikeudelliset palvelut	517,45	24 825,00
Veroneuvonta	750,00	0,00
Yhteensä	40 123,68	104 825,00

Rahoitustuotot ja -kulut	1.1.2017–31.12.2017	1.1.2016–31.12.2016
Tuotot osuuksista		
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	57 553,19
Osakkuusyrityksiltä	0,00	43 830,25
Luovutusvoitot osuuksista	0,00	1 197 184,00
Tuotot osuuksista yhteensä	0,00	1 298 567,44
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	77,44	2 134,12
Korkotuotot yhteensä	77,44	2 134,12
Muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	1 018 527,40
Muut rahoitustuotot yhteensä	0,00	1 018 527,40
Rahoitustuotot yhteensä	77,44	2 319 228,96
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	0,00	-137 974,90
Muille	-80 443,38	-113 911,63
Korkokulut yhteensä	-80 443,38	-251 886,53
Muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-52 500,00	0,00
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-25 198,16	-424 437,14
Muut rahoituskulut	-54 149,93	-183 618,05
Muut rahoituskulut yhteensä	-131 848,09	-608 055,19
Rahoituskulut yhteensä	-212 291,47	-859 941,72
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-212 214,03	1 459 287,24

Pysyvien vastaavien erittely	Aineettomat hyödykkeet	
Muut pitkävaikutteiset menot	Kehittämismenot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	0,00	0,00
Lisäykset	89 595,89	89 595,89
Hankintameno 31.12.2017	89 595,89	89 595,89
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	89 595,89	89 595,89
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	0,00	0,00
	Aineelliset hyödykkeet	
	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	16 755,18	16 755,18
Hankintameno 31.12.2017	16 755,18	16 755,18
Tilikauden poisto	-4 188,84	-4 188,84
Kertyneet poistot ja arvonal. 31.12.2017	-4 188,84	-4 188,84
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	12 566,34	12 566,34
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	16 755,18	16 755,18

	Sijoitukset			Yhteensä
	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus-yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.2017	7 850 303,86	1 491 513,52	28 702,00	9 370 519,38
Hankintameno 31.12.2017	7 850 303,86	1 491 513,52	28 702,00	9 370 519,38
Arvon alentumiset	0,00	0,00	-25 198,16	-25 198,16
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.2017	0,00	0,00	-25 198,16	-25 198,16
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	7 850 303,86	1 491 513,52	3 503,84	9 345 321,22
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	7 850 303,86	1 491 513,52	28 702,00	9 370 519,38

OMISTUKSET MUISSA YRITYKSISSÄ

Konserniyritykset	Yhtiön omistus-osuus-%		
Tieturi Oy, Helsinki	100,0		
Management of Finland MIF Oy, Helsinki	100,0		
Aspectum Oy, Helsinki	100,0	Fuusioitunut 31.12.2016 Management Institute of Finland MIF Oy:öön	
Aspectum Consulting Oy, Helsinki	100,0	Fuusioitunut 31.12.2016 Aspectum Oy:öön	
MIF Koulutus Oy	100,0	Fuusioitunut 31.12.2016 Management Institute of Finland MIF Oy:öön	
Muut omistusyhteisyritykset	Yhtiön omistus-osuus-%	Oma pääoma	Tilikauden tulos
Brain Alliance Oy	49,0	70 004,07	53 566,94
Ambientia E-commerce Oy (konserni)	40,0	433 831,99	-76 067,25

SAAMISTEN ERITTELY

PITKÄAIKAISET SAAMISET	31.12.2017	31.12.2016
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		
Lainasaamiset	520 400,00	550 400,00
Yhteensä	520 400,00	550 400,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	520 400,00	550 400,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	31.12.2017	31.12.2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	44 785,59	78 349,40
Lainasaamiset	52 500,00	0,00
Muut saamiset	10 765,87	27 524,57
Yhteensä	108 051,46	105 873,97
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		
Lainasaamiset	0,00	100 000,00
Yhteensä	0,00	100 000,00
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	11 726,43	28 313,73
Muut saamiset	3 258,78	24 315,89
Siirtosaamiset	69 298,58	55 748,80
Yhteensä	84 283,79	108 378,42
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	192 335,25	314 252,39
SIIRTOSAAMISET		
Siirtosaamisten olennaiset erät	31.12.2017	31.12.2016
Jaksotetut tavalliset kulut	69 298,58	55 748,80
Muut menoennakot	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
	69 298,58	55 748,80

OMA PÄÄOMA

	31.12.2017	31.12.2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	96 000,00	96 000,00
Osakepääoma 31.12.	96 000,00	96 000,00
Sidottu oma pääoma yhteensä	96 000,00	96 000,00
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	4 973 552,69	4 988 552,69
Omien osakkeiden hankinta	0,00	-25 000,00
Omina osakkeina annetut palkkiot	103 990,63	10 000,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	5 077 543,32	4 973 552,69
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	315 430,96	-380 788,25
Oman pääoman ehtoisen lainan korot	-87 500,00	0,00
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	227 930,96	-380 788,25
Tilikauden voitto	-771 340,57	696 219,21
Oman pääoman ehtoinen laina	1 500 000,00	1 000 000,00
Vapaa oma pääoma yhteensä	6 034 133,71	6 288 983,65
Oma pääoma yhteensä	6 130 133,71	6 384 983,65
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma		
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
	31.12.2017	31.12.2016
Voitto edellisiltä tilikausilta	227 930,96	-380 788,25
Tilikauden voitto	-771 340,57	696 219,21
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	5 077 543,32	4 973 552,69
Oman pääoman ehtoinen laina	1 500 000,00	1 000 000,00
Aktivoidut kehittämismenot	-89 595,89	0,00
	5 944 537,82	6 288 983,65

TASEEN VASTATTAVIEN LIITETIEDOT

Pitkäaikaiset velat	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Pääomalainat	200 000,00	200 000,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta*	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	55 060,54
	200 000,00	200 000,00	55 060,54
Lyhytaikaiset velat			
Velat saman konsernin yrityksille	31.12.2017	31.12.2016	
Ostovelat	165 535,46	198 223,90	
Muut velat	2 713 030,63	1 665 269,88	
	2 878 566,09	1 863 493,78	
Velat muille	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Lainat rahoituslaitoksilta*	1 057 510,27	1 594 931,64	2 700 000,00
Ostovelat	183 900,31	200 847,05	139 899,15
Muut velat	92 367,58	83 424,19	38 019,33
Siirtovelat	118 500,90	163 319,68	118 532,08
	1 452 279,06	2 042 522,56	2 996 450,56
Siirtovelkojen olennaiset erät	31.12.2017	31.12.2016	
Lomapalkkamenot sosiaalikuluneen	103 811,66	97 645,45	
Korot	10 597,99	17 283,32	
Muut	4 091,25	48 390,91	
	118 500,90	163 319,68	

* luokittelumuutos vuosille 2015 ja 2016, ks tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

	31.12.2017	31.12.2016
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita		
Rahalaitoslainat	1 057 510,27	1 594 931,64
Yrityskiinnitys	3 800 000,00	3 800 000,00
Velat yhteensä	1 057 510,27	1 594 931,64
Pantatut osakkeet yhteensä	3 800 000,00	3 800 000,00

Soprano Oyj on antanut konserniyhtiö Informator Utbildning Svenska Ab:lle (Ruotsi) 1,1 miljoonan euron oman pääoman takauksen.

	31.12.2017	31.12.2016
Vuokravastuut	152 697,57	172 145,50

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

KIRJANPITOKIRJAT

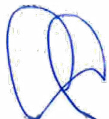
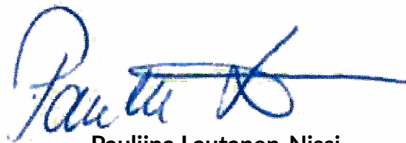
Tasekirja ja tase-erittelyt	sähköinen
Tilliluettelo	sähköinen
Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen

TOSITELAJIT JA SÄILYTTÄMISTAPA

Laji	Nro alkaen	Säilyttämistapa
LA Ostolaskut	1	sähköinen
MY Myyntilaskut	10000	sähköinen
T1 Pankkitositteet	30000	sähköinen
T2 Pankkitositteet	40000	sähköinen
Tiliotteet		sähköinen
PA Palkat	50000	sähköinen
MU Muut	60000	sähköinen
JA Jaksotukset	70000	sähköinen

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 4.4.2018

Arto Tenhunen
hallituksen puheenjohtaja**Mika Aaltonen**
hallituksen jäsen**Harri Koponen**
hallituksen jäsen**Antti Palola**
hallituksen jäsen**Pauliina Lautanen-Nissi**
hallituksen jäsen**Pekka Vennamo**
hallituksen jäsen**TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ**

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsinki 4.4.2018

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö**Tuomas Honkamäki, KHT**

TILINTARKASTUSKERTOMUS

SOPRANO OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Soprano Oyj:n (y-tunnus 0548170-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2017. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 7.

TARKASTUKSEN YLEINEN LÄHESTYMISTAPA

Yhteenveto

Olennaisuus

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus: 157.000 €, joka on 1 % liikevaihdosta

Tarkastuksen laajuus

- Konsernitarkastukseen sisältyi kaikki merkittävät yhtiöt, ja lisäksi osa pienemmistä yhtiöistä kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista.

Keskeiset seikat

- Konserniliikearvo
- Tytäryhtiöiden osakkeiden arvostus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja,

kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	157.000 € (edellinen vuosi 160.000 €)
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	1 % liikevaihdosta
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevaihdon, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat saavan sen perusteella määritetystä olennaisuudesta oikean tason konsernin suoriutumisesta. Lisäksi liikevaihto on yleisesti hyväksytty vertailukohde. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 1 %, joka on hyvän tilintarkastustavan mukainen.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Soprano-konsernin rakenteen,

toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Määrittelimme konserniyhtiöissä vaadittavan työn luonteen, jonka suoritti joko konsernitiimi tai paikallisen PwC-ketjun tilintarkastajat meidän antamiemme ohjeiden mukaisesti. Konserniyhtiöissä, joita pidimme merkittävänä joko yksittäisen taloudellisen merkittävyytensä tai niiden erityisluonteen takia, suoritettiin tilintarkastus. Nämä tilintarkastukset kattoivat valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista. Muiden konserniyhtiöiden osalta suoritettiin tiettyjä erityisiä tarkastustoimenpiteitä tai analyttisiä tarkastustoimenpiteitä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEINEN SEIKKA	MITEN SEIKKAA ON KÄSITELTY TILINTARKASTUKSESSA
Liikearvo	
Katso konsernitilinpäätöksen liitetieto 15. Konsernin taseessa oli 31.12.2017 liikearvoa 5.405 tuhatta euroa. Liikearvo on kohdistettu konsernissa seuraavasti: Tieturi-konserni 3.150 tuhatta euroa, Management Institute of Finland MIF Oy 2.255 tuhatta euroa. Yhtiö testaa liikearvon arvonalentumisen varalta aina kun on viitteitä siitä, että arvo saattaa olla alentunut, mutta vähintään kerran vuodessa. Arvonalentumistestauksessa verrataan taseessa olevaa liikearvon määrää kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Nämä laskelmat edellyttävät johdolta merkittävää harkintaa, joka liittyy arvioihin tulevista rahavirroista sekä diskonttokoron määrittämiseen. Liikearvon määrä konsernin taseessa on merkittävä ja sen arvostukseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Muutokset näissä oletuksissa saattavat aiheuttaa olennaisen alakirjauksen ja siten vaikuttaa olennaisesti konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan. Näistä seikoista johtuen liikearvon arvostus on tilintarkastuksen kannalta merkittävä seikka. Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisuuden riski.	Keskityimme tarkastustoimenpiteissämme johdon harkintaa edellyttävien arvioiden asianmukaisuuden varmentamiseen seuraavien toimenpitein: • Tarkastimme yhtiön käyttämän arvonmäärittäysmallin oikeellisuuden vertaamalla mallia IAS 36: Omaisuuserien arvonalentuminen -standardin vaatimuksiin sekä tarkastamalla laskelmien matemaattisen oikeellisuuden. • Arvioimme laskelmissa käytettyjen ennusteiden määrittämiseen liittyvää prosessia ja vertasimme ennusteita hallituksen hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin. • Tarkastimme johdon harkintaa vaativia olettamuksia, ml. arvioita liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä, käytettyjä diskonttokorkoja sekä ennustejakson jälkeisten rahavirtojen arvioinnissa käytettyä pitkän aikavälin kasvuvauhtia. Haastoimme johdon tekemät arviot. • Vertasimme tilikauden toteutuneita tuloslukuja edellisenä vuonna arvonalentumismallissa käytettyihin tulosenusteisiin sen selvittämiseksi, sisältyikö ennusteisiin oletuksia, jotka olivat jälkikäteen arvioituina olleet optimistisia. • Arvioimme myös konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 15 esitettyjen tietojen riittävyyttä ja asianmukaisuutta.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEINEN SEIKKA	MITEN SEIKKAA ON KÄSITELTY TILINTARKASTUKSESSA
Tytäryhtiöiden osakkeiden arvostus	
Emoyhtiön taseessa 31.12.2017 tytäryhtiöiden osakkeiden arvo on 7.850 tuhatta euroa. Osakkeiden arvo muodostuu Tieturi-konsernista ja Management Institute of Finland MIF Oy:stä.	Keskityimme tarkastustoimenpiteissämme johdon harkintaa edellyttävien arvioiden asianmukaisuuden varmentamiseen seuraavin toimenpitein:
Yhtiö testaa tytäryhtiöiden osakkeiden arvon arvonalentumisen varalta aina, kun on viitteitä siitä, että arvo saattaa olla alentunut, mutta vähintään kerran vuodessa. Arvonalentumistestauksessa verrataan taseessa olevaa tytäryhtiöiden osakkeiden arvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Nämä laskelmat edellyttävät johdolta merkittävää harkintaa, joka liittyy arvioihin tulevista rahavirroista sekä diskonttokoron määrittämiseen.	• Tarkastimme yhtiön käyttämän arvonmäärittäysmallin hyväksyttävyyden kirjanpitolain mukaisiin vaatimuksiin sekä tarkastamalla laskelmien matemaattisen oikeellisuuden. • Arvioimme laskelmissa käytettyjen ennusteiden määrittämiseen liittyvää prosessia ja vertasimme ennusteita hallituksen hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin. • Tarkastimme johdon harkintaa vaativia olettamuksia, ml. arvioita liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä, käytettyjä diskonttokorkoja sekä ennustejakson jälkeisten rahavirtojen arvioinnissa käytettyä pitkän aikavälin kasvuvauhtia. Haastoimme johdon tekemät arviot. • Vertasimme tilikauden toteutuneita tuloslukuja edellisenä vuonna arvonalentumismallissa käytettyihin tulosenennusteisiin sen selvittämiseksi, sisältyikö ennusteisiin oletuksia, jotka olivat jälkikäteen arvioituina olleet optimistisia.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiesaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa

tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpitolisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.

- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettyihin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 13.5.2015 alkaen yhtäjaksoisesti 3 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 4.4.2018

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Tuomas Honkamäki

KHT